

מפרט אחיד לפריט 4.7 ב'

**מזון לרבות משקאות - מכירתו: מרכול - מקום לממכר מזון ומוצרי
צריכה לשימוש אישי או ביתי, שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח
מזון**

(שינוי מס' 1), אושר ב-20.10.2025

תוכן עניינים

<u>2</u>	<u>פרק 1 - הגדרות כלליות</u>
<u>3</u>	<u>פרק 2 - תנאים רוחביים</u>
<u>5</u>	<u>פרק 3 - משרד הבריאות</u>
<u>21</u>	<u>פרק 4 - הרשות הארצית לכבאות והצלה (תצהיר)</u>
<u>25</u>	<u>פרק 5 - הרשות הארצית לכבאות והצלה</u>

פרק 1 - הגדרות כלליות

- 1.1 בעל מקצוע מוסמך**
- 1.1.1 מי ששר הפנים הסמיכו לעניין סעיף 6ב לחוק רישוי עסקים (להלן: "החוק"), והוא אחד מאלה:
- (1) מהנדס רישוי כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן: "חוק המהנדסים"), הרשום במדור הנדסה אזרחית, ואדריכל רישוי כמשמעותו בחוק המהנדסים הרשום במדור לארכיטקטורה.
- (2) במבנה פשוט, כהגדרתו בתוספת הראשונה לתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967 (להלן: "תקנות ייחוד פעולות"):
- (א) מהנדס או אדריכל רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור להנדסה אזרחית או ארכיטקטורה.
- (ב) הנדסאי כמשמעותו בתוספת הראשונה לתקנות ייחוד פעולות.
- 1.2 בעל עסק**
- 1.2.1 לרבות בעל רישיון העסק, מבקש הרישיון, המחזיק בעסק או האדם שבהשגחתו, בפיקוחו או בניהולו פועל העסק.
- 1.3 גורם מוסמך ארצי**
- 1.3.1 כל אחד מאלה, לפי העניין:
- (1) ראש רשות הרישוי שבתחומה נמצא העסק, או עובד בכיר אחר מקרב עובדיה שהוא הסמיך לעניין זה.
- (2) המנהל הכללי של המשרד נותן האישור, או עובד בכיר אחר מקרב עובדי משרדו שהוא הסמיך לעניין זה.
- (3) נציב כבאות והצלה, או קצין כבאות והצלה בכיר אחר שהוא הסמיך לעניין זה.
- (4) המפקח הכללי של משטרת ישראל, או קצין משטרה בכיר אחר שהוא הסמיך לעניין זה.
- 1.4 הוראות לצד המפרט האחיד**
- 1.4.1 מסמכים ותנאים כאמור בסעיף 2ג7(ג) לחוק, שנקבעו בחיקוק, הנדרשים מבעל עסק לפי החוק, לרבות לפי סעיפים 6ב, 6ג ו-8 עד 11ב לחוק, ואולם אין באי-פרסומם כדי לפטור מן הדרישה להגישם או למלאם.
- 1.5 החוק**
- 1.5.1 חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.
- 1.6 התקנות**
- 1.6.1 תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א-2000.
- 1.7 מפרט, מפרט אחיד**
- 1.7.1 מפרט, לפי סעיף 1ג7 לחוק, המאחד את התנאים לרישיון, הנדרשים מטעמם של נותני האישור לפי סעיף 7 לחוק, והמסמכים הנדרשים על-פי סעיף 6ד לחוק מעסק מהסוג האמור בתחילת המפרט והוראות לצד המפרט האחיד, המופיעות במפרט.
- 1.8 נותן אישור**
- 1.8.1 השר להגנת הסביבה, השר לביטחון לאומי, שר העבודה, שר החקלאות וביטחון המזון או שר הבריאות, או מי שהם הסמיכו לתת אישור, לעניין עסק שקביעתו כטעון רישוי נעשתה בהתייעצות עמם, לשם הבטחת המטרות כאמור בסעיף 1 לחוק.

- 1.9. צו רישוי עסקים**
- 1.9.1. צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013.
- 1.10. רישיון**
- 1.10.1. רישיון עסק, היתר זמני או היתר מזורז.
- 1.11. רשות הרישוי**
- 1.11.1. בתחום רשות מקומית - ראש הרשות המקומית או מי שהוא הסמיכו לכך.
- 1.11.2. מחוץ לתחומה של רשות מקומית - מי ששר הפנים הסמיכו לכך.
- 1.12. שינוי בעלות**
- 1.12.1. כל שינוי בזהות הבעלים הרשומים ברישיון העסק, לרבות הוספת בעל או גריעתו, וכן העברת שליטה בתאגיד כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

פרק 2 - תנאים רוחביים

הוראות לצד המפרט האחיד

- 2.1.** אין באמור במפרט זה כדי לפטור את מבקש הרישיון מהגשת בקשה, ומקבלת אישורים מתאימים לפי החוק ולפי כל דין. מפרט זה אינו מהווה רישיון. המנהל עסק ללא רישיון עובר על החוק, ויהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק.
- 2.2.** אין באמור במפרט זה כדי לפטור בעל עסק מקיום דרישות כל דין החל עליו, אף אם הוראות הדין אינן מופיעות במפרט.
- 2.3.** אם קיימים בעסק סוגי עסקים נוספים החייבים ברישוי לפי צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013, יחולו עליהם התנאים המסוימים לעסקים מסוגם, בין שהם מפורטים במפרט האחיד ובין שאינם מפורטים בו, והאמור בתנאים אלה לא יגרע מהם.
- 2.4.** לבקשה לרישיון יצורפו, לאחר שנחתמו בידי בעל מקצוע מוסמך: תרשים סביבה, מפה מצבית ותוכנית עסק, כמפורט בתקנות 12-15 לתקנות. בנוסף, יצורפו לבקשה מסמכים המפורטים במפרט זה, אם ניתן להגישם בעת הגשת הבקשה.
- 2.5.** רישיון יוצג בעסק במקום נראה לעין.
- 2.6.** נותן אישור או רשות הרישוי רשאים להוסיף תנאים ברישיון לפי סעיף 7 לחוק.
- 2.7.** המבקש רישיון, או בעל רישיון, רשאי להגיש השגה על תנאי או מסמך שנדרש ממנו במפרט זה, למעט תנאי או מסמך שנקבע בחיקוק. את ההשגה יש להגיש לגורם מוסמך ארצי בהתאם לטופס 9 המופיע בתקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות).
- 2.8.** לגורם המוסמך לדון בהשגות מטעם נותן האישור, לפי טופס ההשגה, בתוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה לפי המפרט האחיד. הנחיות לגבי אופן הגשת ההשגה מפורטות באתר. עותק של ההשגה יש להגיש לרשות הרישוי. עבור כל השגה יש לשלם אגרה בסך 323 ₪ (סכום המתעדכן מעת לעת). יודגש כי הגשת השגה אינה מתלה את תוקפה של החלטה, כל עוד לא החליט אחרת הגורם שהוגשה לו ההשגה.
- 2.9. ביטול רישיון או פקיעתו**
- 2.9.1. לא יהיה תוקף לרישיון עסק או להיתר זמני אם חלו שינויים מהרשום בו או במסמכים המצורפים לו לגבי סוג העסק, לרבות מבניו, שטחו, הבעלות בו, מיקומו וסוג העיסוק.

2.9.2. רישיון עסק יבוטל אם נעשו שינויים בעסק בהשוואה לתרשים הסביבה, המפה המצבית או תכנית העסק, לאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.

2.9.3. היתר זמני יפקע בנסיבות האמורות בסעיף 2.9.2.

2.9.4. רשות הרישוי רשאית לבטל רישיון מטעמים אחרים, לאחר התייעצות עם נותן אישור המופקד על קיום מטרה מן המטרות האמורות בסעיף 1(א) לחוק, שאי קיומה משמש עילה לביטול, ולאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.

2.9.5. במקרה של יסוד סביר להניח שנעברה בעסק או לגביו עבירה לפי סעיף 14 לחוק (עיסוק ללא רישיון, הפרת תנאי מתנאי הרישיון או הפרה של תקנות הנוגעות לעניין), ניתן להוציא לעסק צו הפסקה מנהלי לפי סעיף 20 לחוק.

2.10. הוראות במפרט האחיד

2.10.1. בעל עסק ידווח לנותן האישור על כל שינוי בעסק, העלול להשפיע על העמידה בתנאי הרישיון, שלושה חודשים מראש לפחות, ויפעל לפי הנחיות נותן האישור.

2.11. תחילה

מועד תחילתן של ההוראות המפורטות בפרקים 1 (הגדרות כלליות) ו-2 (תנאים רוחביים) למפרט זה הוא ביום י"ב באב, תשפ"ה, (1 ביולי 2021) (מועד פרסומו לראשונה של המפרט). מועד תחילתן של ההוראות המפורטות ביתרת הפרקים המופיעים במפרט זה יהיה בהתאם לאמור בכל פרק, ויחול רק על ההוראות המפורטות באותו הפרק.

פרק 3 - משרד הבריאות

תחילתן של הוראות פרק זה, כנוסחן בעקבות שינוי מס' 1, היא ביום פרסומה של ההודעה ברשומות על שינוי המפרט האחיד בהתאם.

אין באמור במפרט זה כדי לגרוע מתוקפן של הוראות שנקבעו מכוח חוק רישוי עסקים או הוראות חוק האמורות במפרט או מכל דין אחר.

על התנאים המפורטים במפרט אחיד זה ויתר ההוראות הרלוונטיות להתקיים בעסק בכל עת.

3.1 הוראות חוק הנוגעות לעניין:

- 3.1.1 חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 ;
- 3.1.2 חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, תשמ"ג-1983 ;
- 3.1.3 חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983 ;
- 3.1.4 חוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, תשע"ג-2013 ;
- 3.1.5 פקודת בריאות העם, 1940 ;
- 3.1.6 חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון) תשע"ו 2015 (להלן - חוק המזון) ;
- 3.1.7 תקנות בריאות הציבור (מזון) (סימון אזהרה מסכנת חנק), תשס"ו-2006 ;
- 3.1.8 חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, תשע"ו-2016 ;
- 3.1.9 תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), תשס"א-2000 ;
- 3.1.10 צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013 ;
- 3.1.11 תקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (סדרנים), תשמ"ח-1988 ;
- 3.1.12 תקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), התשמ"ד-1984 ;
- 3.1.13 תקנות איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון (צורת הצגתה של הודעה), תשס"ה-2005 ;
- 3.1.14 צו הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (שינוי נוסחי אזהרה), תשס"ג-2002 ;
- 3.1.15 תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי-שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013 (להלן : תקנות מי שתייה) ;
- 3.1.16 תקנות התכנון והבנייה (תכן הבנייה) (תברואה), תש"ף-2019 ;
- 3.1.17 תקנות התכנון והבנייה (תכן הבנייה) (אצירת אשפה), התש"ף-2019 ;
- 3.1.18 תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), תשנ"ב-1992 (להלן : תקנות מז"ח) ;
- 3.1.19 הוראות למתקני תברואה (הל"ת), עדכונים התשס"ז-2007, על עדכוניו ;
- 3.1.20 הנחיות משרד הבריאות לניקוי מערכות אספקת מי שתייה – 2013, על עדכון (להלן - הנחיות לניקוי מערכות אספקת מי שתייה) ;
- 3.1.21 מדריך להתאמת אביזרים שונים למניעת זרימה חוזרת לייעודם, על עדכוניו ;
- 3.1.22 אורור לשמירת איכות אוויר נאותה בתוך בניינים ת"י 6210 ;
- 3.1.23 תקן ישראלי לבדיקת מוצרים הבאים במגע עם מי שתייה ת"י 5452 ;
- 3.1.24 תקן ישראלי למונעי זרימה חוזרת – דרישות התקנה ובדיקות באתר ת"י 4426.

3.2 הגדרות

המונחים במפרט זה יהיו כהגדרתם להלן ובחקיקה המפורטת בסעיף 3.1 למפרט זה, כל עוד לא נקבע אחרת במפרט זה.

3.2.1 "אמצעי מאגד" – עטיפה מאגדת מצרכים לצורך הובלתם לבית הלקוח, כדוגמת קופסה, ארגז, קרטון, צידנית או שקית;

3.2.2 "אריזה" – עטיפה או מיכל שהמזון נארז בו, כולו או חלקו, או שנותנים לתוכו מזון;

3.2.3 "הוראות יצרן" – התנאים שסומנו על גבי המזון או אריזתו על ידי בעל רישיון הייצור או בעל תעודת היבואן הרשום, לפי העניין, לרבות לעניין אחסון, הובלה וטמפרטורה מוגדרת, ובכפוף לעדכונים שיחולו בהגדרה בסעיף 2 לחוק המזון;

3.2.4 "הזמנה מראש", "הזמנה" – עסקת מכר מרחוק לרכישת מצרכים מהמרכול, שמסופקים לצרכן במשלוח מזון או באיסוף עצמי;

3.2.5 "המנהל" – כל אחד מאלה: (1) המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוא הסמיכו; (2) ראש חטיבת בריאות הציבור במשרד הבריאות; (3) ראש המערך הארצי לבריאות הסביבה במשרד הבריאות;

3.2.6 "הקפאה" – טמפרטורה שלא תעלה על מינוס 18 מעלות צלזיוס;

3.2.7 "חדר אשפה" – חלל סגור ומקורה בבניין המיועד להתקנה או להצבה של מיתקן אצירה, מיתקן דחיסה או כלי קיבול פסולת;

3.2.8 "זיהום" – קיומו של מזהם ביולוגי או מזהם כימי, כהגדרתם בסעיף 2 לחוק המזון;

3.2.9 "טיפול במזון" – חיתוך, פריסה, פירוק, טחינה, ערבוב, תיבול, הפשרה, אפייה, חימום, סחיטה, שטיפה, אריזה מראש או כל פעולה אחרת המשנה את המצב הפיזי או הכימי של המזון;

3.2.10 "טמפרטורה מוגדרת" – טמפרטורה שהוגדרה לעניין תנאי הייצור, האחסון וההובלה של מזון, ובכלל זה הגדרה כי הטמפרטורה של מזון מסוים לא תעלה על טמפרטורה מסוימת או לא תפחת מטמפרטורה מסוימת או הגדרת טווח טמפרטורות למזון מסוים, ויכול שתוגדר טמפרטורה שונה לייצור, לאחסון או להובלה, וכן למזון עצמו או לסביבתו, ובכפוף לעדכונים שיחולו בהגדרה בסעיף 2 לחוק המזון;

3.2.11 "כלי מבודד" – כלי קיבול מבודד לשמירה על טמפרטורת מזון, בתוספת קרחומים או אמצעי קירור שווה ערך, כגון: צידנית, תרמו קרטון, וכדומה, בעל סגירה המונעת חדירת זיהום מכל סוג שהוא;

3.2.12 "מבנה אשפה" – חלק בנוי בתחום המגרש, מחוץ לבניין, שמיועד להצבת כלי קיבול פסולת ו/או מיתקן אצירה, ובכלל זה עמדת אשפה וחדר אשפה;

3.2.13 "מוצר עישון" ו-"עישון" – כהגדרתם בחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983;

3.2.14 "מזון" – כל חומר, מעובד, מעובד למחצה או שאינו מעובד, המיועד לצריכת אדם בבליעה, לעיסה או שתייה, או כל חומר שנעשה בו שימוש בתהליך ייצור, הכנה או עיבוד של מזון, לרבות גומי לעיסה, משקאות ומי שתייה כהגדרתם בסעיף 52א לפקודת בריאות העם, 1940, ולמעט – (1) תמרוק, תכשיר או סמי מרפא, כהגדרתם בפקודת הרוקחים;

(2) מוצרי עישון כהגדרתם בחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק

ועישון, התשמ"ג-1983;

- (3) מכשיר המשמש לטיפול רפואי, כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה "ציוד רפואי" בחוק ציוד רפואי, התשע"ב-2012;
- (4) סם מסוכן כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, וחומר אסור בהפצה כמשמעותו בחוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013, ובכלל זה כאשר נעשה שימוש בסם המסוכן או בחומר האסור בהפצה בתהליך הייצור של מזון אחר;
- ובכפוף לעדכונים שיחולו בהגדרה בסעיף 2 לחוק המזון;
- 3.2.15 "מזון ארוז מראש" – מזון שנארז על ידי יצרן לשיווק לצרכן;
- 3.2.16 "מזון באריזת ישירות" – מזון בתפזורת שנארז באריזה, לקראת מכירה לצרכן, על ידי העסק באתר המכירה לצרכן – בעת הרכישה לפי בקשת צרכן או להצגה לצורך מכירה ישירות לצרכן – בכפוף להוראות לעניין אישור פעילות יצרנית באתר המכירה לצרכן שלפי סעיף 24 לחוק המזון;
- 3.2.17 "מזון בתפזורת" – מזון שאינו נמכר כמזון ארוז מראש, ובכלל זה: פירות וירקות טריים, קטניות, גרעינים, פיצוחים, תבלינים, דגנים, פירות יבשים, עוגיות יבשות, ממתקים, לחם ודברי מאפה יבשים, ירקות ופירות משומרים/ מוחמצים/ כבושים;
- 3.2.18 "מזון גולמי" – מזון שאינו מוכן לאכילה;
- 3.2.19 "מז"ח" – מכשיר מונע זרימת מים חוזרת למערכת מי שתייה, מדגם שאישר המנהל כמשמעותו בתקנות מז"ח;
- 3.2.20 "מזיקים" – חרקים, זוחלים, מכרסמים, ציפורים;
- 3.2.21 "מי שתייה", "מערכת אספקת מים", "ספק מים" – כהגדרתם בתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי-שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013;
- 3.2.22 "מים חמים" – מים בטמפרטורה של 55 מעלות צלזיוס לפחות;
- 3.2.23 "מיתקן אצירה" – מיתקן ייעודי לאצירת פסולת ופינויה, שמוצב בקביעות ואינו נייד, ובכלל זה מצנחת פסולת ומיתקן דחיסה;
- 3.2.24 "מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה" – מערכת אספקת מים אשר מתקיים בכולה או בחלק ממנה אחד מהתנאים הבאים:
- (1) המערכת מכילה צנרת, אבזרים או מכשירים האסורים לפי כל דין לשימוש למי שתייה.
- (2) במערכת מוזרמים, בשימוש אקראי או אחר מים, או חומרים, שאינם מי שתייה.
- (3) מערכת מים בה אין תחלופת מים כנדרש לפי כל דין, לרבות מערכות כיבוי אש;
- 3.2.25 "מערכת השפכים בעסק" – מערכת הכוללת את כל צנרת השפכים, כולל ספחים, אבזרים ומשאבות מהקבועות בתוך הבניין או בחצר הבניין ובכלל זה ביב הבניין, עד לתא הבקרה שמתחבר למערכת הביוב הציבורית או גבול המגרש;
- 3.2.26 "משלוח מזון", "משלוח" – שינוע מצרכים שנרכשו בהזמנה מראש או בליקוט עצמי, מהעסק לצרכן;
- 3.2.27 "מתקן קירור" – מקרר/מקפיא או חדר קירור/הקפאה;
- 3.2.28 "עמדת אשפה" – מקום שבו מרוכזים יותר ממכל קיבול פסולת אחד;
- 3.2.29 "קירור" – טמפרטורה שלא תעלה על 5 מעלות צלזיוס או על הטמפרטורה שלפי הוראות היצרן, הנמוך מביניהם;
- 3.2.30 "קרחומים" – אמצעי המפזר קור לשמירת טמפרטורה, רב פעמי או חד פעמי;

- 3.2.31. "רכב משלוח" – רכב ייעודי להעברת מצרכים מהעסק לצרכן ;
- 3.2.32. "רשות" – רשות רישוי או רשות הבריאות לפי העניין ;
- 3.2.33. "רשות הבריאות" – לשכת בריאות מחוזית/נפתית ;
- 3.2.34. "שפכים" – פסולת המורחקת בהזרמה או פסולת נוזלית, לרבות מוצקים בתרחיף ומוצקים מומסים ;
- 3.2.35. "שפכים סניטריים" – שפכים שמקורם בשירותים או במתקנים סניטריים.

3.3 תחולה

- 3.3.1. מפרט זה חל על מקום לממכר מזון ומוצרי צריכה לשימוש אישי או ביתי, שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון (מרכול ללא טיפול במזון).

3.4 תנאים מוקדמים לרישוי

- 3.4.1. לבקשה לרישיון, להיתר זמני או להיתר מזורז לעסק יצורפו התכניות והמסמכים הבאים :
- (1) תרשים של הסביבה בקנה מידה 1: 2500 ובו תיאור וזיהוי של הרחובות הסמוכים והבניינים השכנים הקיימים והמתוכננים בתכנית החלה לפי חוק התכנון והבניה.
- (2) תרשים של המגרש בקנה מידה 1: 250 בציון דרכי הגישה אליו עם רכב, המדרגות שייבנו בו, מיקום מיתקנים מרכזיים לאחסנת פסולת וחיבורים למים ולביוב.
- (3) תכנית העסק בקנה מידה 1: 100 שיצוינו בה פרטים אלה :
- (א) תנוחה וחתך של העסק.
- (ב) רוחבו, אורכו, גובהו, שטחו ויעודו של כל חדר מחדרי העסק, לרבות סימון מחלקת פירות וירקות, אזורים לסוגי המזון והמצרכים שיימכרו במרכול.
- (ג) מיקומם ומידותיהם הפנימיות של כל פתחי האוורור או מתקני האוורור המכני, במידה וקיימים.
- (ד) סימון ציפוי הקירות, גובה הציפוי וצבעיו.
- (ה) סוג הרצפה וסימון שיפועה.
- (ו) סימון כל קבועות הסניטריות והשרברבות, האבזורים, מערכת אספקת מים ומערכת צינורות השפכים, בציון הקוטר, השיפוע ואופן סילוק השפכים.
- (ז) סימון כלי קיבול לפסולת ומיתקנים מרכזיים לאחסנת פסולת ונפחם.
- (ח) סידורי הציוד והריהוט בתוך חדרי העסק ואולם מכירות.
- (ט) פירוט מתקני הקירור והשימושים המתוכננים בהם.
- 3.4.2. המנהל רשאי לדרוש תרשים תנוחה בקנה מידה של 1: 50 ובנסיבות מיוחדות - כי התרשימים הנדרשים, כולם או מקצתם, יהיו בקני מידה אחרים.
- 3.4.3. המבקש יגיש פרשה טכנית כמפורט להלן :
- (1) בפרשה טכנית יינתן תיאור מילולי של מהות ואופן הפעילות בעסק ויפורטו כלהלן :
- (א) פירוט הטיפול בסחורה וחומרי עזר - מפריקתם וקבלתם, אחסון לפי סוג וייעוד, מקום לניקוי ציוד וכלים, אחסון אריזות ספק רב פעמיות עד להחזרתן לספק, ריכוז פסולת ואחסון מוצרים פסולים המיועדים להשמדה.
- (ב) החזקת מזון בשלבי אחסון יבש ואחסון בקירור או הקפאה, הכנת מצרכים ארוזים למכירה, הכנת מצרכים למכירה בתפזורת, אולם מכירה בו אזורים נפרדים בהתאם

לסוגי המצרכים, אזור משלוח מזון (במידה ונדרש), אזור לאיסוף בקבוקים למחזור, שירות לקוחות וכד'.

(ג) חדרי שירות - שירותים לעובדים ומלתחה (במידה וקיימת), שירותים ללקוחות (במידה וקיימים).

(ד) פרוט סוגי מזון טעון החזקה בקירור/הקפאה המתוכנן למכירה.

(ה) במידה ותתקיים מכירת מזון בתפוזרת - התייחסות לציוד התומך בפעילות המתוכננת וסוגי המזון המיועדים להימכר.

3.4.4. העסק ביצע את כל המצוין בתכנית ובפרשה הטכנית, והציוד בעסק תקין ומוכן לשימוש.

3.5. איסורים לעניין עישון ומוצרי עישון וחומר אסור בהפצה

3.5.1. איסור עישון ומגבלות על פרסום מוצרי עישון ושיווקם בעסק

(1) הוראות סעיף 3.5.1 למפרט זה יחולו בעסק שנמכרים בו או משכירים בו מוצרי עישון.

(2) מניעת העישון והחשיפה לעישון

(א) בעל העסק או מי מטעמו לא יאפשרו עישון בתחומי בית העסק.

(ב) בעל העסק יקבע בעסק שלטים המורים על איסור העישון בהתאם להוראות חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983, ותקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), התשמ"ד-1984, ויחזיקם במצב תקין.

(ג) לא יוצבו בעסק מאפרות.

(3) מגבלות על פרסום ושיווק מוצרי עישון

(א) אין להציג בבית העסק מוצרי עישון למכירה. ככל שבבית העסק נמכרים מוצרי עישון עליהם להיות מאוחסנים בארון אטום וסגור בכל עת.

(ב) האמור בסעיף 3.5.1(א) אינו חל אם קיים בבית העסק מדור נפרד לחלוטין למכירת מוצרי עישון שאינו גלוי לעין מחלקים אחרים של העסק, או אם בעסק נמכרים מוצרי עישון ומשקאות משכרים בלבד, ובתנאי שמוצרי העישון אינם גלויים מחוץ לעסק.

(ג) לא תוצב בבית העסק מכונה למכירת מוצרי עישון.

(ד) חל איסור על מכירת או השכרת מוצר עישון לקטין.

(ה) בעסק תוצג הודעה לעניין איסור מכירה של מוצרי עישון או השכרתם לקטינים, כולל יידוע כי בעל עסק או מי שעובד בעסק רשאי לדרוש מאדם המבקש שיספק לו מוצר עישון, שיציג לו תעודה שבה ניתן לוודא את גילו.

(ו) לא תוצג בבית העסק פרסומת למוצר עישון.

(ז) האמור בסעיף 3.5.1(ו) אינו חל אם בעסק נמכרים מוצרי עישון ומשקאות משכרים בלבד, ובתנאי שהפרסומת אינה גלויה לעין מחוץ לעסק.

(ח) לא יימכר בעסק מוצר עישון שמצורפים או נלווים אליו פרס, מתנה או זכות להשתתפות בהגרלת פרסים או בתחרות ולא יחולק או יושאל במתנה מוצר עישון במסגרת פעילות העסק.

(ט) לא יימכר בעסק, ולא יאוחסן לשם מכירה, צעצוע או ממתק, ובכלל זה גומי לעיסה, בצורה של סיגריה.

(י) מוצרי עישון הנמכרים בעסק יעמדו בהוראות לעניין חפיסות ואריזות אחידות שלפי חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983.

3.5.2 איסור מכירת חומר אסור בהפצה - מבלי לגרוע מהוראות חוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013, ומהוראות כל דין - בעל העסק לא ימכור או יציג למכירה חומר אסור להפצה, כהגדרתו בחוק האמור.

3.6 תשתיות

3.6.1 מי שתייה

(1) בעל העסק אחראי לחיבור העסק למערכת אספקת מים מספק מים מורשה.

(2) בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת אספקת המים בתחום העסק וינהל את העסק באופן שיבטיח את איכות מי השתייה, ובכלל זה באופן שלא יפגע באיכות המים המסופקת לעסק. כחלק מכך, בעל העסק לא יגרום ולא ירשה לאחר לגרום לשינוי לרעה באיכות מי השתייה בתחומי בית העסק.

(3) בעל העסק ידווח לספק המים בכל מקרה של פגיעה באיכות המים המסופקים לעסק ללא דיחוי, מיד עם היוודע לו על הפגיעה או על פעילות בעסק שעלולה להביא לפגיעה כאמור.

(4) בכל מקרה שאיכות המים בעסק נפגעה, בעל העסק יפנה באופן מיידי לרשות הבריאות על מנת לקבל הנחיות לצורך השמשה מחדש של מערכת אספקת המים שבתחום העסק, ויפעל בהתאם להנחיותיה בעניין.

3.6.2 מניעת זרימה חוזרת

(1) מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה, ובכלל זה מערכת כיבוי אש, ריכוך מים, או מערכת אחרת, תחובר למערכת אספקת מים בעסק רק לאחר התקנת מז"ח, שסוגו ייקבע בהתאם למדריך משרד הבריאות להתאמת אביזרים שונים למניעת זרימה חוזרת לייעודם.

(2) המז"ח יותקן על ידי מתקין מוסמך, יוחזק במצב תקין בכל עת וייבדק אחת לשנה על ידי בודק מוסמך; על העסק להציג לרשות אישורי התקנה ובדיקה של המז"ח, לפי דרישה.

3.6.3 שפכים וניקוז

(1) שפכי העסק יסולקו באמצעות חיבור למערכת הביוב הציבורית בלבד. כל פתרון או חיבור אחר חייב לקבל אישור מראש של הרשות.

(2) סילוק שפכי העסק למערכת הביוב הציבורית יהיה גרביטציוני. על אף האמור, היה ורום או מרחק העסק מהמערכת הציבורית אינו מאפשר זאת, סילוק שפכי העסק יהיה באמצעות מערכת שאיבה או פתרון אחר שיאושר על ידי הרשות.

(3) בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת השפכים בעסק ולתחזוקתה התקינה והשוטפת של המערכת, ובכלל זה תימנע זרימה חוזרת של שפכים אל תוך העסק.

(4) בעל העסק ינהל את העסק באופן שתימנע הזרמת שפכים המכילים חומרים העלולים להזיק למערכת הביוב הציבורית, כדוגמת חומרים שומניים, תמלחת, חומרים חומציים או חומרי ניקוי.

(5) בכל מקרה של גלישה או הצפה של שפכים בתחום העסק או בסביבתו, בעל העסק יסגור מיידי את העסק או חלק ממנו שנפגע ובתנאי שאין לציבור גישה לחלק זה, יפעל לתיקון

- המצב, לרבות תיקון התקלה, ניקוי וחיטוי העסק או חלקו, לפני פתיחתו מחדש, וידווח על התקלה ותיקונה לרשות ללא דיחוי.
- (6) צנרת ניקוזים אופקית של שפכים, לרבות פתחי ניקוי ובקרה, לא תותקן מתחת לתקרה שמתחתיה מקום המיועד למוצרים או שימושים אשר זליגת שפכים עלולה לסכן אותם, כגון: מוצרי מזון, תרופות, תמרוקים, אזורים לאחסון והחזקת מזון, כלים הבאים במגע עם מזון, או מאגרי מי שתייה, אלא אם בעל העסק ינקוט בפתרון שימנע פגיעה אפשרית במוצרים/שימושים האלו, ובכפוף לקבלת אישור מראש של רשות הבריאות.
- (7) קולטנים (צנרת אנכית של שפכים) ופתחי בקרה יותקנו בפירים, בפרוזדורים או במקום אחר שאישרה מראש רשות הבריאות. לא יינתן אישור רשות הבריאות להתקנת קולטנים ופתחי בקרה בחללים בהם מאוחסן או מוצג למכירה מזון, או באזורים שיש אליהם גישה מתוך החללים הנ"ל, אלא במקרים חריגים.
- (8) במקרה שיש בעסק שפכים שאינם סניטרים הם יופרדו מהשפכים הסניטרים של העסק עד לתא בקורת של ביב מחוץ לעסק.
- (9) בבניינים משותפים למספר עסקים/מגורים - מערכת ביוב של העסק תהיה נפרדת ממערכות הביוב של הבניין המשותף, וצינורות ביוב של עסקים/מגורים אחרים לא יועברו דרך העסק.
- (10) מי העיבוי והניקוז הנוצרים בציוד מיזוג האוויר יופנו למערכת הביוב דרך סיפון (חתם מים).
- (11) בעסק בו מותקנת מערכת שאיבה לשפכי העסק, מערכת השאיבה תתוכנן ותותקן כמפורט להלן כך שתמנע כשלים ותקלות בפעולתה הסדירה ומפגעים סביבתיים:
- (א) תותקן מחוץ לכותלי העסק ובמרוחק ממנו, כך שיימנעו המטרדים בשגרה ובעת תחזוקה וטיפול בתקלות.
- (ב) מכסה מערכת השאיבה יהיה מתחת לגובה מפלס הרצפה בעסק.
- (ג) מערכת השאיבה תאפשר לטפל באחד ממרכיבי המערכת, באופן שהמערכת תמשיך לעבוד.
- (ד) תותקן משאבה רזרבית.
- (ה) מערכת שאיבת ביוב תהיה עם מקור מתח נפרד ועם לוח פיקוד מקומי.
- (ו) מערכת השאיבה תתוכנן באופן כזה שתמנע הצפתה ע"י נגר עילי (מי שיטפונות וכו').
- (ז) יותקן מנגנון הפסקת אספקת מים לעסק במקרה של הפסקת חשמל/ הצפה/תקלה.
- (ח) יותקן/יחובר מנגנון התראה שידווח באופן מיידי לבעל העסק או מי מטעמו על תקלות.

פסולת 3.6.4

- (1) בעל העסק ינהל את פעילות העסק כך שפסולת העסק תפונה מתחומי בית העסק בתדירות ובאופן שימנעו מפגעים תברואיים בעסק ומחוצה לו וכחלק מכך, עליו לפעול כמפורט בסעיף זה.
- (2) בעל העסק יציב מכלי קיבול לאיסוף פסולת, בכמות, בנפחי קיבול ובמקומות המבטיחים ניקיון בעסק ובסביבתו, או יפעל להצבת מכלי קיבול כאמור על ידי הרשות המקומית, לפי העניין.
- (3) המכלים יהיו שלמים, תקינים, נקיים ובעלי מכסים למניעת חדירת מזיקים לתוכם.
- (4) בעל העסק ישמור על ניקיון, סדר, תקינות של הציוד ושל חלקי המבנה בחדר/מתחם אשפה שנמצא בבעלותו או באחריותו.

(5) בעסק יוצבו פחי אשפה עם מכסה, בהם שקית ניילון חד פעמית ובכמות מספקת, באזורים המרוחקים ממזון; על אף האמור, ניתן להציב פח באזור הכנה למכירת מזון בתפוזרת וליד הקופות.

(6) מבנה אשפה ומיתקן אצירה ינוקזו אל מערכת הביוב. כמו כן, ניקוזו של מבנה אשפה שמיועד להכיל מיתקן דחיסה אחד או יותר, יהיה באמצעות תעלת ניקוז הסמוכה לדלת המשמשת לפינוי כלי האשפה או מיתקן האשפה המצויים בו, אלא אם מדובר במבנה שתקנות התכנון והבנייה (תכן הבנייה) (אצירת אשפה), תש"ף-2019, אינן חלות עליו – בהתאם לתקנה 26 לתקנות האמורות – ומיקום תעלת ניקוז במיקום כאמור איננו אפשרי ובלבד שבמקרה כזה ניקוז כאמור ייעשה באמצעות תעלת ניקוז הממוקמת בחלק הנמוך ביותר במבנה; בנוסף, אם מבנה אשפה מיועד להכיל מיתקן דחיסה המוצב בנפרד ממתקן האשפה, תותקן ביניהם תעלת ניקוז.

(7) בעמדת אשפה יותקן ברז מים במקום, או בסמוך לו, במרחק שלא יעלה על 3 מטרים ממנו.

(8) אם מכלי קיבול הפסולת נמצאים במבנה אשפה, לרבות חדר אשפה – קירות מבנה האשפה יהיו בנויים מחומר קשיח שאינו סופג רטיבות וניתן לניקוי בנקל ויהיו תקינים, שלמים ונקיים בכל עת.

(9) אם מכלי קיבול הפסולת נמצאים בחדר אשפה – חדר האשפה יאוורר באופן טבעי או באופן מאולץ, כמפורט בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), בהתאמה.

(א) אוורור טבעי בחדר אשפה יהיה באמצעות שני פתחי אוורור לפחות, שיתקיימו בהם תנאים אלה:

(1) כל פתח אוורור יותקן בקיר אחר של המבנה;

(2) שטחם הכולל של פתחי האוורור לא יפחת מ-15% משטח רצפת החדר;

(3) שטח כל פתח אוורור במצבו הפתוח (נטו) לא יפחת מ-70% משטח הפתח הכולל (ברוטו);

(4) פתחי האוורור יהיו מרוחקים 3.00 מטרים לפחות מחלון, דלת ומרפסת דירת מגורים; לצורך חישוב המרחק בתקנת משנה זו, יחושב סכום המרחק האופקי והמרחק האנכי בין פתח האוורור ובין החלון, הדלת או המרפסת, בהתאמה.

(ב) אוורור מאולץ בחדר אשפה יהיה כך שקצב החלפות האוויר בחדר האשפה יעמוד על 30 החלפות אוויר לשעה לפחות; נקודת הפליטה של האוורור המאולץ תמוקם מעל רום הגג העליון של הבניין ובמרחק של 5 מטרים לפחות מכל פתח של חלל דירתי, חלל ציבורי או מנקודת הזנת אוויר לאוורור חללים פנימיים בבניין.

(10) קליטת בקבוקים ואריזות למחזור תהיה באופן שלא ייצור מפגע תברואי בעסק או בסביבתו.

(11) אחסון בקבוקים ואריזות למחזור יהיה במקום שיאפשר את ארגונם למחזור, בחצר העסק או בפינה מבודדת במחסן העסק, ובצורה שלא תגרום מפגעי תברואה.

מבנה .3.7

תכנון המבנה וסביבתו .3.7.1

- (1) מספר חדרי השירות עבור הקהל וצוות העובדים בעסק, הכוללים תאי בית שימוש, משתנות וכיורים ומיקומם יהיה כנדרש בטבלה 3.6.3.10 בהליית או לפי כל דין שיחליף הוראות אלו, כפי תוקפם ביום מתן רישיון העסק על ידי רשות הרישוי.
- (2) אם בעסק אין שירותים נפרדים לעובדי העסק, נדרש לפחות כיור אחד נוסף לרחיצת ידיים. כמו כן, יותקנו כיורים ייעודיים לפי סוג הפעילות בעסק, כמפורט במפרט זה.
- (3) בכל הכיורים יותקן ברז עם מים זורמים קרים וחמים.
- (4) בעסק יהיו שתי כניסות לפחות, כך שתהיה הפרדה בין כניסת לקוחות לכניסת סחורה; לחלופין, תהיה כניסה אחת בעסק ותבוצע הפרדה בזמנים כך שסחורה לא תוכנס בזמן שיש לקוחות במקום.
- (5) האזורים המוקצים בעסק לפעילויות ייעודיות בהתאם למפרט זה יהיו נפרדים לחלוטין מאזור השירותים ובגודל מתאים להיקף הפעילות והמאפשר לשמור על תנאי תברואה נאותים.
- (6) יופרש שטח פנוי למעברים ולהמתנת לקוחות, ברוחב שיאפשר ניקיון שוטף וגישה נוחה לצורך ניהול מלאי תקין במדפים ומעבר אדם מכל צד.
- (7) חצר העסק במידה וקיימת - תהיה מנוקזת מנוזלים, נקייה, מאפשרת שמירה על ניקיונה ומוקפת בגדר שלמה ותקינה.
- (8) חדרי קירור או הקפאה, ככל שישנם בעסק, לא יישמשו כמעבר לאזור המכירה.
- (9) בחדרי קירור/הקפאה המדפים יהיו במרווחים של כ-30 ס"מ מהתקרה והרצפה ומרווח כ-5 ס"מ מהקירות וחדרי הקירור/הקפאה יצוידו במנגנון התרעה על תקלות לבעל העסק או מי מטעמו.
- (10) לעסק יהיה מחסן לסחורות המופרד מהעסק על-ידי מחיצה; לחלופין, המחסן לעסק ימוקם במיקום אחר אשר לא יפגע בתפקוד התקין של העסק, ובלבד שמוצרי מזון יועברו ממנו אל המרכול תוך שמירה על שרשרת הקירור ובהתאם להוראות סעיפים 3.12.2 (5) ו- (7) וסעיפים 3.12.3 (2) ו- (4), ואם הם מועברים ברכב, גם בהתאם להוראות סעיף 3.12.4, שיחולו בשינויים המחויבים.

3.7.2. קירות, תקרה, רצפה

- (1) קירות חיצוניים ותקרת מבנה העסק יהיו בנויים מאבן, בטון, לבנים, או חומר אחר שאישר המנהל, ויהיו תקינים בכל עת, ומוגנים מפני חדירת מכרסמים לתוכו.
- (2) הקירות הפנימיים, המחיצות, משקופים, דלתות וחלונות של מבנה העסק יהיו בנויים מחומר קשיח שאינו סופג רטיבות וניתן לניקוי בנקל או כל חומר אחר שאישר המנהל, ובלבד שאינו אסבסט או חומר רעיל, ויהיו תקינים ושלמים בכל עת.
- (3) הקירות והמחיצות יהיו מצופים בצדס הפנימי עד לגובה של 2 מטרים לפחות מהרצפה, בחומר הניתן לניקוי בנקל ומונע קינון מזיקים.
- (4) החלונות בקירות החיצוניים יהיו מרושתים אלא אם כן הם סגורים באופן קבוע.
- (5) רצפת העסק תהיה תקינה ושלמה ללא שקעים ומרוצפת במרצפות או בחומר אחר שאישר המנהל, הניתן לניקוי בנקל.
- (6) רצפה בקומות מעל אזורים לאחסון מזון או הצגתו למכירה, תהיה אטומה לחדירת נוזלים.

3.7.3. שינויים במבנה

3.7.3.1. בכל מקרה של שינויים במבנה, לרבות עבודות בנייה או חידוש, הכרוכים בשינויים בתשתיות קיימות של מערכות אספקת מים ו/או מערכת השפכים בעסק, המערכות החדשות יתוכננו ויותקנו בהתאם לדרישות הרלוונטיות המפורטות בתקנות התכנון והבנייה (תכן הבנייה) (תברואה), תש"ף-2019, בהתאם לסוג המערכת המותקנת והשינוי המבוצע, וצנרת ואביזרי מי שתייה יעמדו בתקן ישראל ת"י 5452.

3.7.3.2. לאחר החלפת צנרת מי שתייה, יש לבצע ניקוי הצנרת בהתאם להנחיות משרד הבריאות לעניין ניקוי וחיתוי מערכות אספקת מים, על ידי איש מקצוע מוסמך.

3.7.4. אורור ומיזוג אוויר

(1) יש להבטיח בעסק החלפה מינימלית של אוויר לשעה בהתאם לדרישות הבאות: אולם מכירה – 6 החלפות; מחסן להחסנת מזון – 6 החלפות; פרזודורים של חדרי שירות וחדרי שירות – 8 החלפות. מערכות אורור של איזורים מועדים לזיהום, לדוגמה: איזורי שירותים, מתחם פסולת, מערכות שאיבה לביוב, יהיו נפרדות ממערכות אורור בשאר החללים.

(2) במידה וקיימת שאיבת אוויר צח מאולץ למערכת אורור, היא תבוצע מהמקום הנקי ביותר, מרוחק ככל הניתן ממקורות פולטי חום ואוויר לא נקי, ופתחי שאיבת אוויר ופליטתו, במידה וקיימים, ימוגנו מפני חדירת מזיקים.

3.7.5. תאורה נאותה

(1) בחדרי המרכול יהיו מיתקני תאורה קבועים מוגני שבר זכוכית.
(2) עוצמת התאורה ופריסתם ברחבי העסק יהיו במידה מספקת שתאפשר התנהלות בצורה תקינה לרבות שמירה על ניקיון נאות, קריאה של תוויות של מוצרים וכו', ובכל מקרה עוצמת התאורה המזערית באולמות המכירה תהיה 500 לוקס, ובמחסנים, חדרי שירות ופרזודורים 300 לוקס.

3.8. רהיטים וציוד

3.8.1. רהיטים וציוד, כולל מדפים, יהיו עשויים חומר שאינו רעיל, אינו מחליד, אינו סופג, אינו מתקלף, וניתן לניקוי ולחיתוי בנקל.

3.8.2. הרהיטים והציוד יהיו תקינים, שלמים ונקיים וללא פגם בכל עת.

3.8.3. רהיטים, ציוד ומדפים - שאינם ניתנים להזזה - יותקנו בצמוד לקיר או לרצפה, מבלי שיהיה כל רווח בינם לבין הקיר או הרצפה; לחלופין, הם יותקנו באופן שיאפשר ניקיון מתחתם.

3.8.4. מתקני קירור

(1) מתקני קירור והקפאה יהיו תקינים, שלמים ונקיים בכל עת.

(2) גודל מתקני הקירור יתאים להיקף המזון הטעון החזקה בקירור או הקפאה, ובאופן שימנע צפיפות מזון ויאפשר זרימה חופשית של אוויר במתקן הקירור.

(3) הטמפרטורה במתקני הקירור תכוון כך שהמוצרים במתקני קירור המיועדים לאחסון ומכירת מזון בקירור או בהקפאה תהיה לפי הוראות יצרן.

(4) מתקני הקירור יצוידו במד חום אינדיקטורי או דיגיטלי וצג טמפרטורה חיצוני שיהיה במקום נראה לעין המאפשר קריאתו.

(5) מערכת ניקוז נוזלים מכל מתקן קירור תנוקז למערכת ביוב, דרך מחסום רצפה עם חתם מים (סיפון), במקום נגיש לתחזוקה.

(6) **בחדר הקפאה** – על אף האמור בסעיף 3.9.3(4), ניתן לאחסן מזון קפוא מוכן לאכילה לצד מזון גולמי, שאינו מוצג למכירה, בתנאי שהמזונות מאוחסנים באריזות ספקים ובמדפים נפרדים.

(7) **על מתקני קירור באולם מכירות יחולו גם הוראות אלה:**

(א) במתקני קירור לא יאוחסן מזון מעל למפלס העליון המסומן להחזקת מזון, בהתאם להוראות היצרן של מתקן הקירור.

(ב) התקנתה של מחיצה קבועה במתקן קירור או שינוי מיקומה ייעשו על ידי יצרן הציוד או איש מקצוע בתחום הקירור.

(ג) מתקני הקירור יהיו בעלי סגירה קבועה שסופקה על ידי יצרן מתקן הקירור והם יוחזקו סגורים בסיום יום עבודה או לאחר שימוש, בהתאם להוראות היצרן של מתקן הקירור.

3.8.5 לצורך בקרת טמפרטורה של מזון מסופק ובמתקני קירור שבהם הוא מאוחסן, יימצא בעסק מד חום נייד.

3.9. נהלי עבודה

3.9.1 חיתוך לחם יבוצע על ידי צרכן במתקן שיוצב ביציאה ממתחם קופות התשלום.

3.9.2 מצרכים שאינם מזון (כדוגמת חומרי ניקוי והדברה, מזון לבעלי חיים, מוצרי היגיינה וטואלטיקה) יוחזקו בנפרד ממזון, באופן שלא יאפשר מגע או סיכון לבטיחות המזון.

3.9.3 קבלת מזון על ידי העסק והחזקתו

(1) מזון יתקבל בעסק ממקור מורשה בעל כל הרישיונות הנדרשים על פי החקיקה הישראלית, כשהוא עומד בתנאי התוקף (תאריך אחרון לשימוש או תאריך אחרון מומלץ לשימוש).

(2) מזון יתקבל בעסק כשהוא באריזה מקורית, שלמה, נקיה, תקינה.

(3) מוצרי המזון הטעונים החזקה בקירור או בהקפאה לא יוחזקו בטמפרטורה העולה על הטמפרטורה הנדרשת לפי הוראות היצרן, הן באחסונם והן בהצגתם למכירה.

(4) מוצרי מזון אלה יוחזקו בנפרד ממוצרים אחרים, באמצעות מחיצה אטומה או במתקן ייעודי (למשל: במתקני קירור), הן באחסונם והן בהצגתם למכירה:

(א) מזון מוכן לאכילה;

(ב) מזון גולמי מן החי - תוך הפרדה לפי סוגים (דגים, עופות, בשרים קפואים וכו').

(5) ביצים המסופקות לעסק ילוו במסמכים המעידים על מקור, כולל שם ספק וכתובתו.

(6) במתקן להחזקת ביצים הטמפרטורה לא תעלה על פלוס 20 מע"צ, הן באחסונם והן בהצגתם למכירה.

3.9.4 הצגת מוצרים למכירה

(1) מזון ארוז מראש באריזה קמעונאית מקורית, למעט פירות וירקות ארוזים שאינם שטופים ומחוטאים, יימכר אך ורק באריזתו המקורית עם סימון של יצרן, אסור לפתוח אריזה קמעונאית של יצרן מכל סיבה שהיא.

(2) אריזה קמעונאית של המוצר שנפתחה או נפגמה מסיבה כל שהיא תפסול את המוצר למכירה.

(3) מזון לא יוצג למכירה ולא יימכר כאשר הוא אינו בתוקף, אינו מוחזק בהתאם להוראות היצרן (לרבות קירור והקפאה), באריזה לא נקיה ומזוהמת, נושא סימני קלקול, כגון:

- שימורים עם נפיחות או חלודה, נזילות, מזון שהוקפא בשנית וכד'; כל סחורה שלא יתקיימו בה התנאים האלה תורחק מיד משטח המכירה.
- (4) מזון לא יוצג למכירה ללא שמסומן על גבי אריזתו המקורית תאריך אחרון לשיווק או התאריך האחרון המומלץ לשימוש בו עפ"י קביעת היצרן, או בצמוד לו כאשר המזון נמכר בתפזורת.
- (5) שקילת מזון לצורך אריזתו כשירות ללקוח תבוצע על עטיפה או באריזה.
- (6) הצגת מוצרים מחוץ לשטח המרכול יכולה לכלול מוצרים אלה בלבד ותהא בסמוך לשטח המרכול ובהתאם להוראות מפרט זה:
- (א) פירות וירקות טריים, שתייה בקירור, גלידה ארוזה מראש בקירור, ומצרכים שאינם מזון.
- (ב) בחללים סגורים ונקיים במבנה בעל רישיון עסק (לדוגמה: קניונים) – גם מזון ארוז מראש.
- 3.9.5 במחסנים, במעברים ובחדרי מרכול תהיה גישה חופשית ונוחה לכל חלקי המבנה והציוד לשם תחזוקה ושמירה על תנאי תברואה נאותים.
- 3.9.6 החזרות של מוצרי מזון והשמדתו
- (1) מוצרי מזון המיועדים להחזרה או להשמדה, למשל מזון שפג תוקף או שנפגעה אריזתו וכו', יוחזקו, עד להשמדתם, שלא באולם המכירות ובאופן זה:
- (א) מזון כאמור הטעון החזקה בקירור או בהקפאה: יאוחסן בנפרד - במתקן הקפאה ייעודי בנפח המתאים לפעילות המרכול, או לחלופין, במתקן הקפאה שאינו ייעודי לכך, בקופסא קשיחה, סגורה ואטומה.
- (ב) מזון כאמור שאינו טעון החזקה בקירור או בהקפאה: יאוחסן במקום נפרד, סגור ואטום בפני חדירת מזיקים.
- (2) מקום או קופסא כאמור, להחזקת החזרות או מזון המיועד להשמדה, יהיה עם שילוט או סימון בולט לעין "לא למאכל אדם – להשמדה".
- 3.10 מכירה של מזון בתפזורת**
- 3.10.1 בעסק המתקיימות בו מכירה של מזון בתפזורת, יוקצה אזור הכנה למכירת מזון בתפזורת, ובכלל זה לפתיחת אריזות של מזון בתפזורת, חלוקת סחורה למכלי מכירה, אריזת שירות וכד'; אם אזור הכנה למכירת מזון בתפזורת ממוקם באולם המכירה, הוא ימוקם באופן שיאפשר פעילות תקינה גם בעת מעבר לקוחות באזור בזמן פעולת ההכנה.
- 3.10.2 לא יימכר בתפזורת מזון טעון החזקה בקירור או הקפאה.
- 3.10.3 מזון בתפזורת, למעט פירות וירקות, יתקבל בעסק באריזה סיטונאית בלבד.
- 3.10.4 מזון בתפזורת מוכן לאכילה יאוחסן ויוצג למכירה בנפרד ממזון בתפזורת גולמי; בנוסף, פירות וירקות יהיו בנפרד.
- 3.10.5 העסק ינהל את מכירת המזון בתפזורת כך שלא יימכר מזון שפג תוקפו, ובכלל זה בעל העסק יבטיח תחלופה סדירה של הסחורה.
- 3.10.6 הצגת מזון בתפזורת תהיה כך שפתח המכל יהיה בגובה של מטר אחד לפחות מהרצפה והמזון יהיה מוגן מפני חדירת מזהמים ומזיקים ובאופן שיאפשר ניקיון שוטף.

3.10.7 מזון בתפזורת המוצג במכל יוחזק במכל נקי המצויד באמצעי לסגירה אטומה למניעת חדירת מזיקים וייסגר בסיום כל יום עבודה.

3.10.8 ליד עמדת מכירה של מזון בתפזורת בשירות עצמי יימצאו כפפות חד פעמיות או כלים ללקיחה ומילוי לכל סוג מזון (כפות/ מזלגות/ מלקחיים), וכן שקית/ קופסא/ כלי אחר חד פעמי למילוי מזון על ידי הצרכן, והכל בכמות המספיקה לשימוש הצרכנים, ולפחות שניים בדלפק.

3.10.9 בעל העסק ישמור על עקיבות המזון בתפזורת, על ידי החזקת תווית המוצר שעל האריזה המקורית של היצרן, או צילום שלה, לפחות שלושה חודשים לאחר סיום מכירת המזון.

3.10.10 מותר למלא מזון בתפזורת לכלי רב פעמי של לקוח רק ממכונה/מכשיר למילוי עצמי שימנעו מגע ישיר עם הכלי של הלקוח.

3.10.11 ליד אזורי המכירה של מזון בתפזורת, במקום בולט לעין, יוצגו אזהרות לגבי המזון הנמכר, הנדרשות על פי חוק, ובכלל זה לעניין אזהרה מסכנת חנק, בנוסח ובאופן הקבוע לפי חוק.

3.10.12 מזון בתפזורת המוכן לאכילה ללא טיפול נוסף כלשהו בלי עטיפה/קליפה – לעניין מכירת מזון זה יחולו גם הוראות אלה:

(1) בעסק המתקיימת בו מכירה של מזון בתפזורת כאמור, יוקצה גם מדור לניקוי כלי עבודה וכלים לתצוגת מזון בתפזורת כאמור. במדור זה יותקן כוור, שאינו כוור השירותים, עם משטח עבודה בגודל מתאים לכלים וציוד התומך בפעילות במרכול.
(2) בנוסף:

(א) הכנה למכירה תבוצע בחדר/אזור נפרד באמצעות מחיצה או אמצעי מפריד אחר.

(ב) בהצגת המזון יותקנו אמצעי הגנה נאותים בפני חדירת זיהום ומזיקים למזון (לדוגמה מגן עיטוש, וילונות שקופים וכד').

(ג) באזור המכירה יהיה שילוט עם כיתוב בולט לעין, באותיות שחורות מודפסות וקריאות, על רקע לבן, שבו ייכתב: "אין לגעת בידיים חשופות במזון זה ואין להחזיר למכל מזון שנלקח" ועל בעל העסק, או מי מטעמו, לאכוף זאת.

3.10.13 מזון בתפזורת המוכן לאכילה מסוג כבושים או מוחמצים או משומרים – לעניין מכירת מזון זה יחולו גם הוראות אלה:

(1) מזון בתפזורת המוכן לאכילה, מסוג כבושים/מוחמצים/משומרים, יוחזק במיכל תצוגה בתפזורת בהתאם להנחיות היצרן לעניין מכירה בתפזורת, לרבות בהתאם לתאריך תוקף לאחר הפתיחה, אם צוין תאריך כזה, ללא ערבוב בין סוג ומקור בתוך אותו מיכל תצוגה. במקרה זה הוראות היצרן ותאריך התפוגה יוצגו בסמוך לנקודת המכירה; בהיעדר הנחיות יצרן או תאריך תוקף כאמור, מזון זה יוחזק במיכל תצוגה בתפזורת עד יום אחד מהפתיחה ובהתאם להנחיות היצרן. מיכל התצוגה ינוקה לפני כל מילוי מחדש.

(2) מזון באריזת שירות של כבושים/מוחמצים/משומרים יעמוד למכירה בהתאם להנחיות היצרן לעניין מכירה בתפזורת, ככל שישנן, או עד יום אחד מהפתיחה, ובכפוף להוראות סעיף 3.10.13(1).

3.11 סידורים תברואיים והיגיינה

3.11.1 אסור לבעל המקום או העסק ולכל אדם אחר לעסוק בתוך המרכול, בכל מלאכה או עסק אחר שאינם חלק מפעילות העסק, למעט פעילות של חלוקת חבילות דואר ובלבד שיהיו בנפרד מפעילות המרכול ובמרחק שיאפשר מעבר אדם ביניהם ושמירה על היגיינת המקום.

- 3.11.2 אין להשתמש במרכול כמקום מגורים והמרכול לא יהיה חלק ממבנה של דירת מגורים.
- 3.11.3 שמירה על ניקיון העסק
- (1) בעל עסק ינהל את פעילות העסק באופן שיבטיח שהעסק וסביבתו יהיו נקיים וללא מזיקים ושפעילות העסק לא תיצור סביבה המושכת מזיקים ובעלי חיים לעסק או לסביבתו.
- (2) בצמוד לכל הכיורים בעסק יהיו סבון נוזלי, נייר לניגוב ידיים, פח אשפה.
- (3) בכל שעות פעילות העסק יתוחזקו השירותים במצב תקין ונקי.
- (4) השירותים בבית העסק ינוקו בבגדים וכלי ניקוי ייעודיים לכך, אשר יסומנו באופן בולט בהתאם ויישמרו בנפרד ממצרכי המרכול.
- (5) במבוא לשירותי עובדים יותקן וו לתליית בגדים, לרבות סינר עבודה, לפני כניסה לשירותים במידת הצורך.
- (6) במרכול יהיה מקום לאחסון חפצים אישיים של עובדי המקום.
- (7) הרצפה תהיה פנויה מחפצים ומוצרים בכל עת כדי לאפשר את ניקויה, למעט בזמן סידור סחורה על המדפים.
- (8) יבוצעו בעסק פעולות הדברה במידת הצורך, וזאת על ידי מדביר מוסמך.
- (9) במידה ובעסק קיים מאגר מי שתייה ו/או אוגר מים חמים עם גוף חימום חיצוני, יידרש לבצע ניקוי וחיטוי בהתאם להנחיות לניקוי מערכות אספקת מי שתייה
- 3.11.4 לא יוחזק בעסק בעל-חיים ולא יורשה אדם להכניס בעל-חיים לעסק, זולת חיית שירות כהגדרתה בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 ולפי תקנה 10 לתקנות וכל עוד חיית השירות משמשת אדם לצרכי צריכת שירותי או מוצרי העסק.
- 3.11.5 לבוש וניקיון של העובדים
- (1) כל עובד יהיה לבוש בגדים נקיים, ובעיסוק במזון בתפזורת יהיה לבוש בבגדים ייעודיים לעיסוק זה, כגון סינר או חולצה, כשהם נקיים. הבגדים הייעודיים לעיסוק במזון בתפזורת לא ישמשו את העובד לעיסוק אחר, לרבות פעילות אחרת בעסק, ועליו להורידם/להחליפם, לפי העניין, טרם העיסוק האחר, ובכל מקרה לפני כניסה לשירותים.
- (2) ידיו וציפורניו של כל עובד יהיו נקיות, תוך שיירחצו בסבון לפי הצורך, ולכל הפחות לפני התחלת העבודה וביציאה מהשירותים.
- 3.11.6 בריאות העובד
- אסור לאדם לעבוד או לבעל העסק להעסיק עובד במכירת מזון, אחסונו או הובלתו אם ידוע לעובד או לבעל העסק או שהעובד מסר שהוא חולה במחלה מידבקת העוברת דרך מזון (למשל הפיטיטיס A, נורוויורוס, וירוס רוטה, סלמונלה, דיזנטריה, טפילי מעיים וכו') או שידוע לו כי הוא נושא גורמי מחלה כזו.
- 3.12 הזמנה מראש ומשלוח
- 3.12.1 בעל העסק אחראי על איכות המזון ותקינותו, כולל במשלוח מזון, עד מסירתו ללקוח או מי מטעמו.
- 3.12.2 תכנון פיזי/תהליכי של הזמנה מראש
- (1) יוקצה מקום/משטח ייעודי להרכבת הזמנות, בין אם הן מסופקות באיסוף עצמי ובין אם במשלוח, שיתאים להרכבה וסידור, וגודלו יהיה בהתאם למספר הזמנות שהעסק מבצע.

- (2) יוקצו אזורי אחסון לחומרי אריזה, אמצעי מאגד וכלי מבודד וכן ציוד לשימוש רב פעמי (כדוגמת קרחומים, ארגזי פלסטיק, עגלות, וכו') בהפרדה בין נקי למלוכלך.
- (3) לצרכי שמירה על היגיינת המצרכים בעת הרכבה ואחסון, יהיה כיוור אחד לפחות.
- (4) אמצעי מאגד וכלי מבודד יהיו נקיים.
- (5) יהיה מלאי קרחומים (או אמצעי קירור אחרים) לשמירת טמפרטורת המזון, בכמות מספקת.
- (6) קרחום לשימוש חוזר יעבור תהליך הקפאה במתקן הקפאה ייעודי, או במתקן הקפאה שאינו ייעודי בתנאי שהמתקן אינו באזור המכירה ושהקרחום ינוקה לפני או יונח בקופסא סגורה ומסומנת ובהתאם לסעיף 3.8.4.
- (7) המצרכים מהסוגים המפורטים להלן יופרדו בכל עת, בהתאם לסוגם, ולא ייארזו ביחד באמצעי מאגד:
- (א) מצרכי מרכול שאינם מזון (חומרי ניקוי, טואלטיקה, קוסמטיקה ומוצרים שבירים וכו').
- (ב) מוצרי מזון גולמיים מן החי (בשר בקר, עופות, דגים, ביצים וכו').
- (ג) מוצרי מזון מוכנים לאכילה (דברי מאפה, דברי חלב וכו').

3.12.3 שמירת מזון במשלוח

- (1) המצרכים יהיו באריזה המקורית או באריזות שירות שנארזה בעסק עבור המשלוח, בהתאם להוראות מפרט זה, וייארזו ויסופקו ללקוח באמצעי מאגד.
- (2) יש לשמור על שרשרת קירור בעת משלוח מזון אשר לפי הוראות היצרן טעון החזקה בקירור או החזקה בהקפאה ולנטר את הטמפרטורה של מזון כאמור; נתוני הניטור יישמרו בעסק למשך 3 חודשים לפחות.
- (3) מזון טעון החזקה בקירור או בהקפאה יוחזק עד המשלוח במתקן קירור ייעודי או בכלי מבודד.
- (4) שינוע מזון טעון החזקה בקירור יהיה אפשרי באחת מהחלופות הבאות:
- (א) רכב משלוח עם מתקן קירור.
- (ב) כלים מבודדים עם אמצעי קירור (צידנית עם קרחומים וכדו').
- (ג) שילוב של רכב קירור וכלים מבודדים עם אמצעי קירור.

3.12.4 רכב משלוח

- (1) משלוחי מזון מהמרכול ייעשו ברכב משלוח בלבד.
- (2) רכב משלוח יכול לקבל מקום אחסון/ אחזקת המצרכים ברכב, ולא יאוחסן בו כל חפץ שלא שייך למשלוח מצרכי המרכול בעת שימוש לצרכי משלוח ולקראת שימוש כאמור.
- (3) אזור המשלוחים ברכב משלוח יהיה עשוי מחומר רחיץ, הניתן לניקוי וחיטוי בנקל, ואינו עשוי או מכיל חומר העלול להזיק לבריאות האדם. הרכב יהיה נקי בכל עת שנעשה בו שימוש למשלוח ולקראת שימוש כאמור ומצב הניקיון ייבדק על ידי עובד אחראי של המרכול לפני העמסת הרכב.
- (4) רכב משלוח לא יעביר מוצרים, מהסוגים הבאים: חומרי הדברה, חומרים מסוכנים, נדיפים או כל חומר אחר העלול לזהם מזון ולהזיק לבריאות האדם, אף לא בעת שאינו בשימוש שילוח מזון, אלא אם כן הם המוצרים המותרים למכירה במרכול.

(5) האמצעים המאגדים יוצבו ברכב המשלוח באופן שימנע פגיעה ו/או זיהום במזון ממוצרים נוספים במשלוח תוך נקיטת אמצעים מתאימים כגון: קשירתם או אחסונם בארגזים יציבים.

3.12.5 עקיבות

(1) עבור משלוחי מזון טעון החזקה בקירור או הקפאה, תונפק תעודת משלוח ובה תיעוד של הפרטים הבאים:
(א) תאריך ושעת יציאת משלוח מזון ממרכול ללקוח או מי מטעמו.
(ב) שם וכתובתו של העסק ממנו סופק המשלוח.
(2) מזון טעון החזקה בקירור או הקפאה שהוצא ממרכול אך לא נמסר ללקוח - יושמד בסוף אותו יום, השמדות אלו יתועדו.

3.13 בקרה עצמית

3.13.1 בעל העסק יקבע הנחיות פנימיות ליישום הוראות מפרט זה בעסק, בהתאם לתחומי פעילות העסק (למשל: מכירת מזון בתפזורת וביצוע משלוחים), ויעדכן מעת לעת, בכדי להבטיח עמידה בדרישות המפרט, לשמירה על איכות ובטיחות המזון הנמכר, ובכלל זה מעקב אחר שמירת טמפרטורת ותוקף המוצרים, ועל תנאי התברואה הנדרשים.
3.13.2 הנחיות כאמור בסעיף 3.13.1 ייכללו גם הוראות לעניין אופן בחינה והפקת לקחים לאחר כל כשל/אירוע בטיחות מזון ותברואה.
3.13.3 בעל העסק אחראי על הדרכת עובדים בעסק לגבי דרישות המפרט וההנחיות הפנימיות, כל עובד לפי תחומי אחריותו ועבודתו, לרבות במקרים של כשל/אירוע כאמור, ועל רישום ביצוען של הדרכות כאמור.

3.14 דיווחים וטפסים

3.14.1 בעל העסק ישמור בעסק את התוצאות, הנתונים, האישורים והמסמכים כלהלן, אפשר באמצעים דיגיטליים, לתקופה של שנה לפחות, אלא אם נקבע אחרת, ויעבירם לרשות לפי דרישה:
(1) אישור התקנת מז"ח ובדיקת מז"ח.
(2) אישור בדבר ביצוע ניקוי וחיטוי מאגרי מי שתייה ואוגרי מים חמים ככל שיש בעסק מיתקנים כאמור ואישור בדבר ניקוי וחיטוי מערכת אספקת מים בעסק במידה ותוחלף או לאחר פגיעה באיכות המים העוברים במערכת.
(3) תיעוד אודות ביצוע הדברה בבית העסק.
(4) אישורים הנוגעים לקבלת מצרכי מזון ועקיבות מזון בתפזורת - שיישמרו בעסק למשך 3 חודשים לפחות.
(5) תיעוד של תעודות משלוח והשמדות מזון טעון החזקה בקירור או הקפאה שיצא במשלוח אך לא נמסר ללקוח.
(6) ניטור טמפרטורה ברכב בעל מתקן קירור המשנע משלוחים.
(7) תיעוד רישומי ביצוען של הדרכות לעובדים בעסק.
3.14.2 בעל העסק ינהל יומן בקורות עצמיות בו יתועדו תוצאות הבקורות העצמיות והפרמטרים והבדיקות שנעשו.

פרק 4 - הרשות הארצית לכבאות והצלה

מרכול - מקום לממכר מזון ומוצרי צריכה לשימוש אישי או ביתי, שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון ששטחו עד 300 מ"ר ועונה על תנאי מסלול "אישור על יסוד תצהיר", בהתאם לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013

מועד תחילתן של ההוראות המפורטות בפרק זה הוא במועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם, ואולם לגבי הוראות שלא נדרשו בעבר, בכתב, מן העסק, לפי כל דין:

- 1) תחילתן תהיה בתוך 90 ימים ממועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם;
- 2) אם נכללה בהן דרישה להתקנת מערכות כיבוי או גילוי אוטומטיות - תחילתה של אותה דרישה תהיה שנה ממועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם.

4.1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 4.1.1. חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012, והתקנות על פיו.
- 4.1.2. דיני התכנון והבנייה, לרבות חלק ג' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970 - בטיחות אש בבניינים.
- 4.1.3. חוק רישוי עסקים התשכ"ח-1968 (להלן - החוק), והתקנות על פיו.

4.2. הגדרות

- 4.2.1. **סידורי בטיחות אש והצלה** - לרבות אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה:
 - (1) מניעת דליקות והתפשטותן.
 - (2) כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות.
 - (3) מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוצם.
 - (4) הצלת חיי אדם ורכוש.
 - (5) דרכי התקשרות.
 - (6) כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 4.2.2. **"ציוד כיבוי"** - ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן.
- 4.2.3. **"תקן ישראלי (ת"י)"** - תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים.
- 4.2.4. **"גורם מוסמך"** - אחד מאלה:

נושא	גורם מוסמך
תקינות מטפים מיטלטלים	תחזוקאי או מבקר מטפים מורשה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129 חלק 1 מטפים מטלטלים - תחזוקה
תקינות מערכת החשמל ותאורת החירום	בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו

4.3. כללי

- 4.3.1. מפרט זה מתייחס לדרישות הבסיסיות בנושא סידורי בטיחות אש, שהן חיוניות לצמצום הסכנה לחיים ולרכוש באירוע כבאות והצלה. ביצועו אינו מבטיח מניעת דליקות ונזקיהן. בעל העסק יפעיל את העסק בכל עת, תוך נקיטה והתקנה של סידורי בטיחות אש והצלה ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בו, מספר השוהים בו, מיקומו ושטחו, לפי כל דין ולכל הפחות לפי מפרט זה.
- 4.3.2. אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.
- 4.3.3. מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיפים 4.3.1 ו-4.3.2, אין בהוראותיו של מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות בדיני התכנון והבנייה לצורך קבלת היתר בנייה, או ההוראות לעניין המשך אכלוס הנכס. בכל מקום במפרט שיש בו התייחסות לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, יש לראותן כנוספות על דרישותיהן של תקנות אלה.
- 4.3.4. אם דיני התכנון והבנייה אינם מתקיימים בעסק, חובה ליידע על כך את רשות הכבאות וההצלה ועשויות לחול לגבי דרישות נוספות, בהתאם לקביעתו של נותן האישור, עד להסדרת עמידתו בהוראות דיני התכנון והבנייה.
- 4.3.5. הפניות במפרט לתקן ישראלי (ת"י) מחייבות התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו וסידורי בטיחות האש וההצלה הקיימים בו, לבין הדרישות הקבועות בתקן. בעל העסק, או מי שמונה מטעמו לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא התאמה מלאה של העסק כנדרש.
- 4.3.6. הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של העסק. בעל העסק אחראי לכך שלא יתבצע בו שינויים העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.
- 4.3.7. תחזוקת סידורי בטיחות אש והצלה:
- (1) סידורי בטיחות אש והצלה ימצאו בכל עת במצב תקין. בעל רישיון העסק יוודא ביצוע של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך זה (להלן - תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).
- (2) תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי (ת"י) התקף והוראות היצרן. אם ניתנו הוראות נוספות על ידי נותן האישור, תתבצע גם בהתאם להוראות אלה.
- 4.3.8. תיקון הוראות הנציב שמפרט זה מפנה אליהן, יחול על העסק בהתאם להוראות סעיף 4ג7 לחוק רישוי עסקים.

4.4. שילוט

- 4.4.1. בעסק יותקנו שלטים שבהם נכתב "יציאה" מעל פתחי העסק ובמקומות שבהם כיוון היציאה מהעסק לא נראה באופן ברור.
- 4.4.2. הכיתוב על השלטים יהיה בגוון לבן על גבי רקע ירוק; גובה האותיות יהיה 15 סנטימטרים לפחות ועוביין יהיה 15 מילימטרים לפחות; המרווח בין האותיות יהיה לפחות 1 סנטימטר.
- 4.4.3. לשלטים תותקן תאורה מרשת החשמל של הבניין וממקור חשמל עצמאי המבוסס על סוללות נטענות המאפשרות זמן תאורה של 60 דקות. גוף התאורה יתאים לתקן ישראלי ת"י 20 חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות - מנורות לתאורת חירום, והוא יופעל בעת הפסקת חשמל או נפילה במתח רשת החשמל.

4.5 תאורת חירום

- 4.5.1 בעסק ששטחו 150 מ"ר ומעלה תותקן תאורת חירום.
- 4.5.2 תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חירום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות. גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות - מנורות לתאורת חירום.

4.6 ציוד כיבוי

- 4.6.1 בעסק ששטחו מ-50 מ"ר ועד 200 מ"ר, יותקן גלגילון כיבוי אש עם זרנוק בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד, כך שיתן מענה לכיסוי כל שטח העסק. תשתית הצינורות לגלגילון תהיה ממתכת. אם קיימת הפרדת אש ועשן בין חלקי העסק, יש להתקין ציוד כאמור בכל אחד מחלקיו.
- 4.6.2 בעסק ששטחו מעל 200 מ"ר תותקנה עמדות כיבוי אש כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח העסק.
- 4.6.3 כל אחת מעמדות הכיבוי תכיל:
(1) ברז כיבוי בקוטר 2".
(2) 2 זרנוקים בקוטר 2" באורך 15 מ' כל אחד.
(3) מזנק בקוטר 2".
(4) גלגילון עם צינור בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד.
(5) מטפה כיבוי מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג.
- הציוד יאוחסן בארון שמידותיו לא יפחתו מ: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ. על הארון יותקן שלט פולט אור שבו ייכתב: "עמדת כיבוי אש".
- 4.6.4 תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.
- 4.6.5 בעסק ששטחו עד 200 מ"ר, יוצב מטפה כיבוי מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג בקרבת לוח החשמל, וזאת נוסף למטפי הכיבוי שנדרש להציב בעמדת כיבוי (אם נדרש).
- 4.6.6 בעסק ששטחו מעל 200 מ"ר, יוצבו שני מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג, וזאת נוסף למטפי הכיבוי שנדרש להציב בעמדת כיבוי (אם נדרש). אחד המטפים יוצב בקרבת לוח החשמל.

4.7 מערכת החשמל

- 4.7.1 מערכת החשמל המותקנת במקום תתוכנן ותבוצע בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן - חוק החשמל) ותקנותיו.
- 4.7.2 על גבי לוחות חשמל יותקן שלט פולט אור שבו ייכתב "חשמל, לא לכבות במים".
- 4.7.3 מערכת החשמל תיבדק אחת לחמש שנים.

4.8 אישורים

- 4.8.1 בעל העסק ישמור בשטח העסק בכל עת את המסמכים המפורטים להלן, ויציגם או ימסרם לאדם המוסמך לבדוק עמידת העסק בדרישות לעיל:
(1) אישור גורם מוסמך כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129 חלק 1, מטפים מיטלטלים - תחזוקה, ונמצאו תקינים.
(2) אישור גורם מוסמך כי מערכת החשמל המותקנת במקום נבדקה ונמצאה תקינה, בהתאמה לחוק החשמל ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום מפסק חשמל ראשי לשעת חירום (אם קיים), לתקינותו וכן טבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל החיבור באמפר של כל לוח.

מפרט אחיד לפריט 4.7 ב' - מזון לרבות משקאות - מכירתו: מרכול - מקום לממכר מזון ומוצרי צריכה לשימוש אישי או ביתי, שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון (שינוי מס' 1), מעודכן ליום 20.10.2025

4.9. נספחים

4.9.1. את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה כולל תיקיית טפסים אחידים לאישורים אפשר למצוא באתר הרשות הארצית לכבאות והצלה ולהורידם ממנו.

פרק 5 - הרשות הארצית לכבאות והצלה

מרכול - מקום לממכר מזון ומוצרי צריכה לשימוש אישי או ביתי, שאין בו טיפול במזון, לרבות משלוח מזון

מועד תחילתן של ההוראות המפורטות בפרק זה הוא במועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם, ואולם לגבי הוראות שלא נדרשו בעבר, בכתב, מן העסק, לפי כל דין:

3) תחילתן תהיה בתוך 90 ימים ממועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם;

4) אם נכללה בהן דרישה להתקנת מערכות כיבוי או גילוי אוטומטיות - תחילתה של אותה דרישה תהיה שנה ממועד פקיעת תוקף הרישיון או ההיתר הזמני או ביום כ"ה בסיון התשפ"ד (1 ביולי 2024), לפי המוקדם מביניהם.

5.1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

5.1.1. חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012, והתקנות על פיו.

5.1.2. דיני התכנון והבנייה, לרבות חלק ג' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970 - בטיחות אש בבניינים.

5.1.3. חוק רישוי עסקים התשכ"ח-1968 (להלן - החוק), והתקנות על פיו.

5.2. הגדרות

5.2.1. "ברז כיבוי אש" - ברז לכיבוי אש המתאים לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש על חלקיו לפי פירוט הקטרים הבאים:

(1) "2" על זקף בקוטר "2"

(2) "3" על זקף בקוטר "3"

(3) "3" על זקף בקוטר "4"

5.2.2. "ברז כיבוי אש בתחום הנכס" - ברז כיבוי אש הממוקם בתחום הנכס מחוץ למבנה אחרי מד המים של הנכס והמחובר לרשת המים העירונית או למאגר מים ומשאבות.

5.2.3. "ברז כיבוי אש עירוני" - ברז כיבוי אש הממוקם מחוץ לתחום הנכס לפני מד המים של הנכס והמחובר לרשת המים העירונית.

5.2.4. "ברז כיבוי אש פנימי" - ברז כיבוי אש הממוקם בתוך תחום הנכס בתוך מבנה והמחובר לרשת המים העירונית או למאגר מים ומשאבות.

5.2.5. "גורם מוסמך" - אחד מאלה:

נושא	גורם מוסמך
אפיון רשת מים	מי שיש לו תו תקן ממכון התקנים לתחזוקת מערכת כיבוי אוטומטית במים לפי תקן ישראלי ת"י 1928, מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה
תקינות אמצעי כיבוי במים	מי שהודרך והוסמך על ידי יצרן או ספק גלגלונים לגלגלונים שהותקנו לאחר 01.06.2013 עפ"י תקן ישראלי ת"י 2206, חלק 2, גלגלון לכיבוי אש - דרישות תכן, התקנה ותחזוקה
תקינות מטפים מיטלטלים	תחזוקאי או מבקר מטפים מורשה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1, מטפים מיטלטלים - תחזוקה
תקינות מערכת החשמל ותאורת חירום	בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו
התאמה ותקינות מערכת הגז לתקן ישראלי ת"י 158, מתקנים לגזים פחמימניים מעובים (גפ"מ)	בעל רישיון בתוקף לעבודת גפ"מ לפי תקנות הגז (בטיחות ורישוי) (רישוי העוסקים בעבודות גפ"מ), התשס"ו-2006, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו
תחזוקה מערכת גילוי אש בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11, מערכות גילוי אש - תחזוקה	מי שיש לו תו תקן ממכון התקנים לתחזוקת מערכות גילוי אש ועשן לפי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11, מערכות גילוי אש - תחזוקה
סידורי בטיחות אש והצלה בארון חשמל בהתאם לתקן ישראלי ת"י 5210, מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597, מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי	מי שיש לו תו תקן ממכון התקנים לתחזוקת מערכות גילוי אש ועשן לפי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11, מערכות גילוי אש - תחזוקה
תקינות מערכת למסירת הודעת (כריזת חירום)	מי שיש לו תו תקן ממכון התקנים לתחזוקת מערכות גילוי אש ועשן לפי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11, מערכות גילוי אש - תחזוקה או בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו
תקינות מערכת אוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1928, מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה	מי שיש לו תו תקן מכון התקנים לתחזוקת מערכת כיבוי אוטומטית במים לפי תקן ישראלי ת"י 1928, מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה

בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו	תקינות גנרטור חירום
מתקין מערכת כיבוי לפי תקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2, מערכות כיבוי אש - כיבוי אש בכימיקלים רטובים	תקינות מערכת בישול מסחרית (מנדפים), לרבות ניתוק ממקור אנרגיה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2, מערכות כיבוי אש: כיבוי אש בכימיקלים רטובים
1. מהנדס מורשה או מעבדה מוכרת ובעלת הסמכה לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3, מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות 2. גורם מוסמך לפני הוראת נציב - 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה	התאמת מערכות בטיחות אש וההצלה להוראת נציב 536 - משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה
מהנדס ובלבד שאינו מתכנן המתקן או המערכת	תקינות מערכת שחרור עשן
מהנדס או מורשה מערכות קירור ומיזוג אוויר אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו	תקינות מערכת מיזוג אוויר מרכזית הכוללת תעלות ומדפים בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1001, בטיחות אש בבניינים

5.2.6. "גישה למוצא בטוח" (Exit Access) - חלק מדרך מוצא, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא בבניין וסופו בכניסה למוצא בטוח או מחוץ לבניין או בדלת יציאה חיצונית.

5.2.7. "גלאי עשן עצמאי" - גלאי עם התראה קולית המכיל סוללת גיבוי, המחובר לרשת החשמל ללא רכזת העומד באחד מהתנאים האלה:

(1) מאושר לפי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 5 מערכות גילוי אש - גלאי עשן עצמאיים.

(2) מאושר על ידי מעבדת ANSI/UL 217 ארה"ב.

(3) מאושר לפי תקן אירופאי.

5.2.8. "דלת אש" - כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש: עמידות-אש.

5.2.9. "דרך מוצא" (Means of Egress) - נתיב יציאה מבניין הפנוי ממכשולים והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה:

(1) גישה למוצא בטוח.

(2) יציאה.

(3) מוצא בטוח.

5.2.10. "הנדסאי" - הנדסאי רשום, כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור.

5.2.11. "חומר לא דליק" - כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755 תגובות בשריפה של חומרי בנייה – שיטות בדיקה וסיווג.

5.2.12. "חומר ציפוי וגימור" - חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות טפטים, ציפוי עץ, שטיחים, פרקט, תקרות עץ בד או PVC.

5.2.13. "חומר מסוכן (חומ"ס)" - חומר מסוכן כהגדרתו בחוק החמרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.

5.2.14. "חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה" - חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012.

- 5.2.15. "חוק התקנים" - חוק התקנים, התשי"ג-1953.
- 5.2.16. "חיבור כבאים להסנקת מים", "חיבור כבאים" (Fire Department Connection) - חיבור צינור מים בקוטר 3" או 4" הכולל שסתום אל חוזר, חיבור מהיר מדגם שטורץ, מכסה ושרשרת.
- 5.2.17. "טלפון כבאים" - יחידה המאפשרת קשר קווי בין יחידת הבקרה הראשית לבין נקודות קצה המותקנות במקום המוגן, ושאליהן ניתן לחבר שפופרות טלפון כדי לאפשר העברת מידע באמצעות אותות דיבור אל המקום המוגן וממנו.
- 5.2.18. "ידיית (מנגנון) בהלה" - דלת בעלת מנגנון בהלה המקיים את הדרישות המנויות בפרט 3.2.1.21 (ב) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה.
- 5.2.19. "יציאה" (Exit Discharge) - חלק מדרך מוצא שתחילתו בסופה של גישה למוצא בטוח או בסופו של מוצא בטוח וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח.
- 5.2.20. "מהנדס" - מהנדס רשום, כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור.
- 5.2.21. "מוצא בטוח" (Exit) - חלק מדרך מוצא, המופרד משאר חלקי הבניין על ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש והמוביל אל היציאה או אל מחוץ לבניין.
- 5.2.22. מזענק - תותח מים.
- 5.2.23. "מעבדה מאושרת" - מעבדה שאושרה על ידי הממונה על תקינה במשרד הכלכלה והתעשייה.
- 5.2.24. "מעבדה מוכרת" - מעבדה מאושרת ומוסמכת אשר הוכרה על ידי רשות הכבאות ושמה פורסם באתר האינטרנט של רשות הכבאות וההצלה.
- 5.2.25. "מעבדה מוסמכת" - מעבדה שקיבלה אישור הסמכה מאת הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997 ורשות הכבאות וההצלה.
- 5.2.26. "מערכת גילוי אש" - מערכת ידנית או אוטומטית לגילוי אש או עשן.
- 5.2.27. "מערכת התרעת אש" - מערכת המתריעה לדיירי הבניין על שינויי חום, עשן או שינוי אחר במערכות המכניות באמצעות מערכת כריזה, צופרים ואמצעי הודעה אחרים ומפעילה מערכות הכלולות במשטר ההפעלה של הבניין.
- 5.2.28. "נותן האישור" - לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה שהוסמך לכך על ידי השר לביטחון פנים.
- 5.2.29. "סידורי בטיחות אש והצלה" - לרבות אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, והמיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה:
(1) מניעת דליקות והתפשטותן.
(2) כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות.
(3) מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוץם.
(4) הצלת חיי אדם ורכוש.
(5) דרכי התקשרות.
(6) כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 5.2.30. "ציוד כיבוי" - ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן.
- 5.2.31. "קומה תת-קרקעית" - קומה שכל קירותיה או חלקן נמצאים מתחת לפני הקרקע.
- 5.2.32. "רשות הכבאות וההצלה" - הרשות הארצית לכבאות והצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012.
- 5.2.33. "תעודת בדיקה" - תעודת בדיקה על התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 לחוק התקנים.

- 5.2.34. "תקן ישראלי (ת"י)" - תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים.
5.2.35. "תקנות התכנון והבנייה" - תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970.

5.2.36. "שינוי מהותי" - שינוי של כל אחד מאלה במבנה:

(1) מרחק הליכה.

(2) מספר דרכי מוצא.

(3) שינוי ייעוד.

5.2.37. "תקן NFPA" - תקן של האגודה הלאומית האמריקאית להגנה בפני אש.

5.3. מסמכים נוספים

5.3.1. לבקשת רישיון עסק או להיתר זמני (להלן - בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן:

(1) אפיון רשת המים המזינה את העסק, שייערך בהתאם להוראת נציב 529 זמינות רשת מים ופריסת ברזי כיבוי - לאחר שנחתם על ידי אחד מאלה:

(א) מהנדס.

(ב) אדריכל.

(ג) הנדסאי.

(ד) גורם מוסמך.

דרישה לאפיון רשת המים תחול רק במקומות שבהם קיימת או נדרשת מערכת מתזים. הדרישה לאפיון רשת המים כאמור לא תחול על עסק שקיים בו מאגר מים עם היתר בנייה כדין ושאושר על ידי מעבדה מוכרת.

(2) בכפוף לדרישת רשות הכבאות וההצלה, על בעל העסק להגיש אחד או יותר מהמסמכים הבאים:

(א) תכנית העסק בקנה מידה 1:100 ובה מפורטים כלל סידורי בטיחות האש והצלה הנדרשים או הקיימים בעסק מסוג זה.

(ב) העתק מהיתר הבנייה.

(ג) לגבי עסק שאינו מקיים את דיני התכנון והבנייה - אישור מהנדס הוועדה המקומית

לפי סעיף 1א8 לחוק רישוי עסקים

5.3.2. הדרישות הקבועות בסעיף 5.3.1, לא תחולנה על עסק שמקיים את אחד התנאים הבאים:

(1) הוא אינו מכיל חומרים מסוכנים (חומ"ס).

(2) שטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר והוא מיועד להכיל עד 50 איש.

5.4. רישום ודיווח

5.4.1. בעל העסק יודיע לרשות הכבאות וההצלה על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו וזאת לכל הפחות 48 שעות לפני מועד הניתוק; לעניין סעיף זה "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, אם מתקיימת לגביה חובת התקנה על-פי דין: גלאים, מתזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.

5.4.2. בעל העסק יודיע לנותן האישור על כוונה לבצע עבודות בנייה בעסק, לרבות כל שינוי פנימי גם אם אינו טעון היתר, הפוגעות או עשויות לפגוע בסידורי בטיחות האש והצלה בעסק, לכל הפחות שבעה ימים לפני היום שבו יתחילו העבודות. עסק שבו יתבצעו עבודות כמפורט בסעיף זה ייתכן שיידרש לעמוד בדרישות נוספות בהתאם לקביעת נותן האישור.

5.5. כללי

- 5.5.1 מפרט זה מתייחס לדרישות הבסיסיות בנושא סידורי בטיחות אש, שהן חיוניות לצמצום הסכנה לחיים ולרכוש באירוע כבאות והצלה. ביצועו אינו מבטיח מניעת דליקות ונזקיהן. בעל העסק יפעיל את העסק בכל עת, תוך נקיטה והתקנה של סידורי בטיחות אש והצלה ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בו, מספר השוהים בו, מיקומו ושטחו, לפי כל דין ולכל הפחות לפי מפרט זה.
- 5.5.2 אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.
- 5.5.3 מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיפים 5.3.1 ו-5.3.2, אין בהוראותיו של מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות בדיני התכנון והבנייה לצורך קבלת היתר בנייה, או ההוראות לעניין המשך אכלוס הנכס. בכל מקום במפרט שיש בו התייחסות לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, יש לראותן כנוספות על דרישותיהן של תקנות אלה.
- 5.5.4 אם דיני התכנון והבנייה אינם מתקיימים בעסק, חובה ליידע על כך את רשות הכבאות וההצלה ועשויות לחול לגבי דרישות נוספות, בהתאם לקביעתו של נותן האישור, עד להסדרת עמידתו בהוראות דיני התכנון והבנייה.
- 5.5.5 הפניות במפרט לתקן ישראלי (ת"י) מחייבות התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו וסידורי בטיחות האש וההצלה הקיימים בו, לבין הדרישות הקבועות בתקן. בעל העסק, או מי שמונה מטעמו לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא התאמה מלאה של העסק כנדרש.
- 5.5.6 הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של העסק. בעל העסק אחראי לכך שלא יתבצע בו שינויים העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.
- 5.5.7 תחזוקת סידורי בטיחות אש והצלה:
- (1) סידורי בטיחות אש והצלה יימצאו בכל עת במצב תקין. בעל רישיון העסק יודא ביצוע של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך זה (להלן - תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).
- (2) תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי (ת"י) התקף והוראות היצרן. אם ניתנו הוראות נוספות על ידי נותן האישור, תתבצע גם בהתאם להוראות אלה.
- 5.5.8 תיקון הוראות הנציב שמפרט זה מפנה אליהן, יחול על העסק בהתאם להוראות סעיף 4ג7 לחוק רישוי עסקים.
- 5.6 דרכי גישה**
- 5.6.1 דרכי הגישה לעסק תהיינה פנויות מכל מכשול, בכל עת.
- 5.7 הפרדות ועמידות אש**
- דרישות אלה יתקיימו, אם נדרשו בתנאים להיתר בנייה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.
- 5.7.1 בעסק תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות כל אלה:
- (1) קירות בעלי עמידות אש למשך שעתיים לפחות. הקיר יהיה בנוי בהתאם לתקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין - שיטות בדיקה.
- (2) פתחי הכניסה או יציאה בין השטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים, ייסגרו באמצעות דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30

- דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש - עמידות-אש.
- 5.7.2. חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את העסק, יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 תגובות בשריפה של חומרי בנייה. בדיקת אי דליקותם וסיווגם של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 תגובות בשריפה של חומרי בנייה - שיטות בדיקה וסיווג. לעניין סעיף זה - שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש פנימי והן שימוש חיצוני.
- 5.8. **ידית (מנגנון) בהלה**
- 5.8.1. בדלת המשמשת ליציאה מעסק או מקומה בעסק המיועדים להכיל מעל 100 איש תותקן ידית (מנגנון) בהלה.
- 5.9. **דרכי מוצא**
- דרישות אלה יתקיימו, נדרשו בתנאים להיתר בנייה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.
- 5.9.1. **פתחי יציאה**
- (1) בעסק יהיה פתח יציאה אחד ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות. פתחים נוספים יידרשו, אם המרחק אל פתח היציאה מכל נקודה בתוך המבנה לאורך מסלול ההליכה ועד ליציאה עולה על 30 מטר.
- (2) בעסק מיועד למסחר בשטח מעל 100 מ"ר, רוחב פתח היציאה לא יפחת מ-1.10 מטר נטו.
- (3) בעסק המיועד להכיל מעל 50 איש, כיוון הפתיחה של הדלתות בפתחי היציאה יהיה כלפי כיוון המילוט.
- 5.9.2. דרכי המוצא, לרבות פתחי היציאה, יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.
- 5.9.3. אם הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט ללא מפתח נשלף.
- 5.10. **שילוט**
- 5.10.1. בדרכי המוצא בעסק יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה.
- 5.10.2. בעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה:
- (1) "חשמל, לא לכבות במים" - על גבי לוחות חשמל.
- (2) "מפסק זרם ראשי" - סמוך למפסק במקום בולט ונגיש.
- (3) "עמדת כיבוי אש".
- (4) "ברז שריפה" - סמוך לברז.
- (5) "ברז הסנקה לעמדות" - סמוך לברז.
- (6) "ברז הסנקה למתזים" - סמוך לברז.
- (7) "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה" - סמוך למעלית.
- (8) "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו').
- בשלטים פולטי אור בסעיף זה הכיתוב יהיה על השלט בגוון אדום על רקע צהוב, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות ועוביין יהיה 7 מ"מ לפחות. השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.
- 5.11. **תאורת חירום**

5.11.1. בעסק תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את דרכי המוצא במקרה של כשל באספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.

5.11.2. תאורת החירום תותקן במעברים המשרתים מעל 6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח העסק.

5.11.3. תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או ממערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חירום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.

5.11.4. גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20 חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות - מנורות לתאורת חירום.

5.12. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

5.12.1. בעסק ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי אש בתחום הנכס בקוטר של 3" על זקף בקוטר של 4", בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3. ברז כיבוי אש יהיה ליד המבנה. לעניין זה ברז עירוני במרחק של עד 120 מ' מהמבנה ייחשב לצורך העניין ברז מן המניין.

5.12.2. במבנה בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור הסנקת מים לברזי הכיבוי המותקנים בעסק. ברז ההסנקה יוצב מחוץ לעסק במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצהו. דרישה זו תתקיים אם נדרשה בתנאים להיתר בנייה או בעקבות שינוי מהותי המחייב שינוי בתנאי ההיתר.

5.13. ציוד כיבוי

5.13.1. בעסק ששטחו מ-50 מ"ר ועד 200 מ"ר, יותקן גלגילון כיבוי אש עם זרנוק בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד כך שייתן מענה לכיסוי כל שטח העסק. תשתית הצינורות לגלגילון תהיה ממתכת; אם קיימת הפרדת אש ועשן בין חלקי העסק, יש להתקין ציוד כאמור בכל אחד מחלקיו.

5.13.2. בעסק ששטחו מעל 200 מ"ר, תותקנה עמדות כיבוי אש כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח העסק.

5.13.3. כל אחת מעמדות הכיבוי תכיל:

(1) ברז כיבוי בקוטר 2".

(2) 2 זרנוקים בקוטר 2" באורך 15 מ' כל אחד.

(3) מזנק בקוטר 2".

(4) גלגילון עם צינור בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד.

(5) מטפה אבקה במשקל של 6 ק"ג.

הציוד יאוחסן בארון שמידותיו לא יפחתו מ: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ.

על הארון יכתב: "עמדת כיבוי אש".

5.13.4. תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.

5.13.5. בעסק יוצבו מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג. מספר המטפים יתאים לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 2 מטפים מיטלטלים - התאמה, התקנה וסימון. בדיקת המטפים ותחזוקתם תתבצע לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים - תחזוקה.

5.13.6. ציוד הכיבוי יהיה נגיש וזמין ויוחזק במצב תקין, בכל עת.

5.14. מערכת מתזים

5.14.1. במקומות המפורטים להלן תתוכנן ותותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596, מערכות מתזים - התקנה (להלן - מערכת מתזים):

- (1) במבנה או עסק ששטחו גדול מ-1000 מ"ר - בכל שטח המבנה או העסק.
- (2) על אף האמור בסעיף 1.14.5.(1), אם העסק נמצא מתחת לבניין מגורים (מבנה מעורב מסחר + מגורים) או בשדרת חנויות וקיימת הפרדת אש ועשן בינו לבין העסקים הסמוכים אליו באמצעות קירות בעלי עמידות אש למשך 60 דקות לפחות ושטחו גדול מ-500 מ"ר - יש להתקין את מערכת המתזים בשטח העסק בלבד.
- (3) בקומה תת-קרקעית ששטחה הכולל גדול מ-140 מ"ר.
- 5.14.2. אם אין הפרדות אש בין ייעודים או שימושים שונים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת מתזים בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר.
- 5.14.3. לנותן האישור יוגשו האישורים הבאים:
- (1) אישור מעבדה מוכרת והעתק הצהרת מהנדס על התאמת התכנון של מערכת המתזים לתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים - התקנה.
- (2) אישור מעבדה מוכרת על התקנת המערכת והתאמתה לתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים - התקנה.
- 5.14.4. מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, לייעודו, למיקומו, לשטחו, לשימוש בו ולדרגת סיכון האש של חלקיו (כגון אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות וכו').
- 5.14.5. בדיקת מערכת המתזים תתבצע על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.
- 5.15. מערכת גילוי אש ועשן**
- 5.15.1. במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת גילוי אש ועשן על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות:
- (1) במבנה או בעסק ששטחו מ-300 ועד 1,000 מ"ר.
- (2) במבנה או בעסק ששטחו מעל 1,000 מ"ר ועד 3,000 מ"ר - בכל השטחים הציבוריים, ובשטח העסק - התקנת צופרים ונצנצים בלבד.
- (3) במבנה או בעסק ששטחו מעל 3,000 מ"ר.
- 5.15.2. במבנה יביל לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין - שיטות בדיקה, יש להתקין גלאי עצמאי על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 5 מערכות גילוי אש - גלאי עשן עצמאיים.
- 5.15.3. בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תתבצע על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש - תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתיערך לפי נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.
- 5.16. מערכת החשמל**
- 5.16.1. בלוחות חשמל הממוקמים במבנה העסק תותקנה המערכות הבאות:
- (1) לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - אם נדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן גם בלוח החשמל.
- (2) לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - אם נדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקנו גלאי עשן גם בלוח החשמל ומערכת ניתוק לוח החשמל ממקור ההזנה.
- (3) לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- (4) על אף האמור בסעיף 1.15.5.(3), אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה, שמקיים את אחד התנאים הבאים:

- (א) הוא עומד בתקן ישראלי ת"י 61439, חלק 2 - לוחות מיתוג ובקרה למתח נמוך: לוחות הספק לוחות מיתוג ובקרה למתח נמוך - לוחות הספק.
- (ב) שמקיים את התנאים הבאים מצטבר:
- 1) מותקן בו גלאי עשן.
 - 2) מותקנת בו מערכת לניתוק לוח החשמל ממקור ההזנה.
 - 3) הוא נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 5.16.2 מערכת גילוי האש או העשן המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 5.16.3 מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 5.16.4 בעסק ששטחו עולה על 2000 מ"ר, יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 5.16.5 מתקני החשמל בעסק ייבדקו באופן תקופתי ועל פי כל דין.
- 5.17 מערכת שליטה בעשן**
- דרישה זו תתקיים אם נדרשה בתנאים להיתר בנייה או בעקבות שינוי מהותי המחייב שינוי בתנאי ההיתר.
- 5.17.1 בעסק ששטחו עולה על 500 מ"ר ובחלקי המבנה אחרים (כגון מחסנים, חדרים טכניים וכו'), יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרק ה' ובפרט 3.5.3.1 פרק ג' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה.
- 5.18 מערכת מיזוג אוויר**
- דרישה זו תתקיים אם נדרשה בתנאים להיתר בנייה או בעקבות שינוי מהותי המחייב שינוי בתנאי ההיתר.
- 5.18.1 מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים. דרישה זאת נדרשת כאשר מותקנת מערכת מיזוג אוויר מרכזית הכוללת תעלות ומדפי אש.
- 5.19 מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)**
- דרישה זו תתקיים אם נדרשה בתנאים להיתר בנייה או בעקבות שינוי מהותי המחייב שינוי בתנאי ההיתר.
- 5.19.1 בעסק ששטחו הכולל מעל 500 מ"ר, תותקן מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום).
- 5.20 מקור מתח חלופי**
- 5.20.1 בעסק אשר נדרש להתקין בו משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי יניקת עשן לפי מפרט זה או על פי כל דין, יותקן מקור מתח חלופי אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.
- 5.21 לוח פיקוד כבאים**
- דרישה זו תתקיים אם נדרשה בתנאים להיתר בנייה או בעקבות שינוי מהותי המחייב שינוי בתנאי ההיתר.

5.21.1. בעסק שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות שקבע לעניין זה נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל את הרכיבים או המערכות הבאות, אם הם קיימים או נדרשים על פי דין:

(1) לוח בקרה ושליטה במערכות הגילוי והכיבוי האוטומטיות:

(א) מערכת הכיבוי האוטומטית תספק התרעה קולית על כל פגם במערכת הבקרה ותעמוד בדרישות תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות.

(ב) רכיבים מבוקרים יכללו לפחות:

- (1) ברז שליטה.
- (2) אספקת חשמל או דלק למשאבת מים של מערכת המתזים.
- (3) נתוני מצב פעולה של משאבת המים (דומם/פועל).
- (4) התראה קולית וחזותית שתקבל ברכוז גילוי אש. אם קיימת עמדת בקרה מאוישת, ההתראה תתקבל גם בעמדה זו.
- (2) עמדת הפעלת כריזת חירום ואזעקה.
- (3) לוח הפעלת מפוחים לשחרור עשן יכלול מתג בורר תלת-מצבי להפעלת מערכות שליטה בעשן, מתג בורר תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ ומתג שליטה בפתחי שחרור עשן אוטומטיים.
- (4) לוח פיקוד לחשמל.
- (5) לוח פיקוד לגנרטור חירום אשר יכלול גם נוריות חיווי המורות על מצב הגנרטור: מצב מפסק אוטומטי סגור, תקלה בגנרטור, מצב מד סולר, מצב כמות שמן ומצב טעינה מצבר הגנרטור.
- (6) לוח שליטה ובקרה על מעליות הבניין.

5.22 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

5.22.1. בדיקת משטר הפעלות (אינטגרציה) תידרש בהתאם להוראת נציב 536 - משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה אם נדרשת מערכת גילוי אש, מערכת התרעת אש או מערכת כיבוי אש אוטומטית לפיקוד או לבקרה על מערכות מבין קבוצות המערכות המפורטות להלן:

- (1) מערכות הנמנות על מערכות שליטה בעשן;
- (2) מערכות הנמנות על הפרדות אש ועשן.

5.22.2. הבדיקה תיערך בהתאם להוראת נציב 536 - משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה. אישור על ביצועה יועבר לנותן האישור. אם קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת, תצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

5.23 תיק שטח (תיק הגנה מאש)

5.23.1. בעל עסק ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר, יגיש לנותן האישור תיק שטח (תיק הגנה מאש) עבור כל שטח העסק והמבנים הקיימים בו, אשר יוכן על-פי הוראת נציב 503 - הכנת תיק שטח (תיק הגנה מאש) בהתאמות הנדרשות (להלן - "תיק שטח").

5.23.2. בעל העסק ישמור על תיק שטח (תיק הגנה מאש) מעודכן בכל עת.

5.23.3. בעל העסק יגיש לנותן האישור תיק שטח (תיק הגנה מאש) מעודכן לפחות אחת לשנה קלנדרית.

5.23.4. בעל העסק יעדכן את תיק שטח (תיק הגנה מאש) בשינויים בעסק שיש בהם כדי להוסיף או לגרוע מוקדי סיכון, או שינוי בפרטי בעלי התפקידים או דרכי ההתקשרות לצורך דיווח או תקשורת בעת אירוע, וזאת בתוך 14 יום ממועד השינוי.

5.24 מתקן פוטו-וולטאי

5.24.1. נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בעניינים הנוגעים למערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (מתקן פוטו-וולטאי) המותקנת בשטח העסק, לרבות סימון ושילוט, סידורי בטיחות אש והצלה שיש להתקין במתקן ובסביבתו והמצאת מסמכים ואישורים על עמידת המתקן בדרישות כל דין.

5.25 אישורים

5.25.1. בכל מקום שבו צוין במסמך תנאים זה כי יש להעביר מסמכים, אישורים, דיווחים וכיו"ב לנותן האישור, יועבר המידע הנדרש למדור הגנה מאש בתחנה האזורית שבשטח אחריותה ממקום העסק, לפי רשימת הכתובת והטלפונים המופיעה באתר האינטרנט של הרשות הארצית לכבאות והצלה או לגורם אחר שפרטיו ימסרו לבעל העסק.

5.25.2. על פי דרישת נותן האישור, אם לא נעשה בעסק שינוי מהותי, ימציא בעל העסק מסמכים הכוללים אישורים ותעודות בדיקת תחזוקה על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

(1) אישור כי עמדות כיבוי האש תקינות ושמישות. גלגלון שהותקן לאחר 01.06.2013 נבדק בהתאם לתקן ישראלי ת"י 2206 חלק 2 גלגלון לכיבוי אש - דרישות תכן, התקנה ותחזוקה.

(2) אישור גורם מוסמך כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים - תחזוקה, ונמצאו תקינים.

(3) אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן - חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום מפסק חשמל ראשי לשעת חירום ולתקינותו, התייחסות למתקן פוטו-וולטאי (אם קיים) וכן טבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל החיבור באמפר של כל לוח. את האישור ייתן בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

(4) אישור גורם מוסמך המעיד על תקינות המערכת האוטומטית לגילוי אש. האישור יוגש על טופס לפי נספח ג' לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש - תחזוקה.

(5) אישור גורם מוסמך המעיד שמערכת הכיבוי המותקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.

(6) אישור גורם מוסמך כי מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום) המותקנת במקום נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 או תקן NFPA-72 או מפרט משטרת ישראל 160.1, 160, וזאת בהתאם לשיטת ההתקנה של המערכת. באישור יפורט סוג התקן או מפרט שעל פיו נעשתה הבדיקה.

(7) אישור גורם מוסמך כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.

(8) אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. את האישור ייתן בעל רישיון בתוקף לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי לתת אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

(9) אישור גורם מוסמך כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות הוראה נציב 536, משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה. אם קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת, יצורפו לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.

(10) אישור גורם מוסמך כי מערכת שחרור העשן נבדקה ונמצאה תקינה. באישור יפורט סוג המערכת שנבדקה.

(11) אישור גורם מוסמך כי מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק נבדקה ונמצאה תקינה בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.

(12) אישור גורם מוסמך על ביצוע אפיון רשת מים (גרף). האישור יוגש אם קיימת מערכת מתזים.

5.25.3. התקנה של סידורי בטיחות אש והצלה ואמצעי כיבוי או שינוי מהותי בהם, ובכלל זה של אלה המפורטים להלן, מחייב את העסק בהמצאת אישורים, כדלקמן:

(1) אישור מעבדה מוכרת או מהנדס חשמל מטעם הקבלן או יועץ חשמל שהתמנה כעורך משנה לבקשה להיתר בנייה לגלאי עצמאי, אשר מעיד על התאמה לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 5, מערכות גילוי אש - גלאי עשן עצמאיים.

(2) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת גילוי אש ועשן תוכננה והותקנה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות. בהתקנה עד 10 גלאים אש ועשן כאמור, יכולה לתת את האישור חברה בתו תקן לתחזוקת מערכות גילוי אש ועשן לפי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש - תחזוקה.

(3) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת כיבוי אש במים תוכננה והותקנה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים - התקנה. בהתקנה עד 10 מתזים כאמור, יכולה לתת את האישור חברה בתו תקן לתחזוקת מערכות כיבוי אש במים לפי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים - בקרה, בדיקה ותחזוקה.

(4) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת כיבוי אש בגז תוכננה והותקנה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי.

(5) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת כיבוי בארוסול תוכננה והותקנה בהתאמה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול.

(6) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת מיזוג אוויר (מובילי אוויר) תוכננה והותקנה עפ"י תקן ישראלי ת"י 1001 חלק 1.1 בטיחות אש בבניינים: מערכות מיזוג אוויר ואוורור - יחול במקרים הבאים:

(א) המבנה בעל יותר מקומה אחת ובו פירי אוורור חוצים בין הקומות.

(ב) קיימים מדפים ודמפרים אשר נועדו לבצע הפרדת אש בין עסקים סמוכים ושימושים שונים.

(7) אישור המעיד על בדיקת אינטגרציה בין מערכות בטיחות אש כנדרש בהוראת נציב 536 וכי הבדיקה נמצאת תקינה. את האישור ייתן מהנדס מורשה או מעבדה מוכרת ובעלת הסמכה

- לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 למערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות. לאישור תצורף טבלת משטר הפעלות.
- (8) אישור מעבדה מאושרת המעיד על תקינות מערכת הגז בהתאם לתקן ישראלי ת"י 158 מתקנים לגזים פחמימניים מעובים (גפ"מ).
- (9) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום) תוכננה והותקנה בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 3 מערכות גילוי אש: הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- (10) אישור מעבדה מוכרת כי התאמת חומרי בנייה וגימור בוצעו עפ"י תקן ישראלי ת"י 921 תגובות בשריפה של חומרי בנייה - חלק רלוונטי.
- (11) אישור מעבדה מוכרת כי מערכת שליטה בעשן תוכננה והותקנה עפ"י תקן ישראלי ת"י 1001 חלק 2.2 בטיחות אש בבניינים - מערכת בקרת עשן בבניינים (למעט בנייני מגורים שגובהם עד 13 מטר), קניונים, אטריומים וחללים גדולים דומים (אם נדרש).
- (12) תעודת בדיקה ממעבדה מוכרת למפוחי שליטה בעשן עפ"י תקן ישראלי ת"י 1001, חלק 7, בטיחות אש בבניינים: מערכות שליטה לחום ולעשן - מפוחים מונעים על ידי חשמל להוצאת עשן וחום. לתעודת הבדיקה תצורף הצהרת מהנדס מתכנן (נספח א) המערכת כי המפוחים המתוארים בתעודת הבדיקה [מספר התעודה] הם המפוחים שהותקנו במבנה בגוש [מספר], חלקה [מספר], מגרש [מספר] (אם נדרש).

5.26. נספחים

- 5.26.1. את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה כולל תיקיית טפסים אחידים לאישורים אפשר למצוא באתר הרשות הארצית לכבאות והצלה ולהורידם ממנו.

נספח א'

תאריך: _____

לכבוד:

הרשות הארצית לכבאות והצלה

מדור 'הגנה מאש'

הצהרת מהנדס המתכנן מערכות שליטה לחום ולעשן – מפוחים מונעים על ידי חשמל להוצאת עשן

וחום

תיק הגנה מאש [מספר תיק] _____

אני _____ מהנדס רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים לפי

תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישום בפנקס) התשכ"א-1960, מס' רישיון _____ בתוקף

עד ליום _____ (חובה לצרף צילום רישיון המהנדס לתצהיר זה), מצהיר בזאת כדלקמן:

1. המפוחים המפורטים בתעודת הבדיקה של מעבדה מוכרת [שם המעבדה]

_____ [מספר התעודה]

מיום _____ הם המפוחים שהותקנו במבנה:

א. גוש [מספר] _____

ב. חלקה [מספר] _____

ג. מגרש [מספר] _____

זהו שמי, זו חתימתי וכל אשר הצהרתי לעיל - אמת. ידוע לי כי אם יתברר כי הצהרתי זו אינה אמת, כולה או חלקה, אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק.

תאריך _____ חתימה וחותמת (כולל מס' הרישיון) _____